

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak

Møtesaksnr: I-sak 33-25

Møtenr: 7/2025

Møtedato: 2/12/2025

Notatdato: 21/11/2025

Arkivsaksnr: 2025/114373

Saksbehandlere: Birgitte Brørs, Frode Fagerbakk, Jonny Roar Sundnes, Solveig S. Vaaland

Utdanningsanalyse

Universitetsstyret har i mai 2024 og mai 2025 fått en tverrfaglig perspektivanalyse som skal gi styret, ledelsen og den samlede organisasjonen innsikt i sentrale utviklingstrekk for Universitetet i Oslo (UiO). Perspektivanalysen er blitt godt mottatt, og følges nå opp med en dybdeanalyse som går grundigere gjennom ett av temaene i perspektivanalysen.

Høsten 2025 er utdanning tema for analysen, og den vedlagte utdanningsanalysen legges med dette fram for universitetsstyret. Analysen skal gi et godt kunnskapsgrunnlag, belyse viktige utviklingstrekk innen utdanning og gi universitetsstyret en innføring i utdanningsvirksomheten ved UiO. I tillegg fungerer analysen som dette årets statusoppdatering om arbeidet med utviklingen av UiOs utdanningsportefølje til universitetsstyret i desember.

Med hilsen

Arne Benjaminsen

universitetsdirektør

Audun Digerud

Avdelingsdirektør

Vedlegg: Fremleggsnotat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter.

Fremleggsnotat

Fra: Universitetsdirektøren
Til: Universitetsstyret

Møtesaksnr: I-sak 33-25
Møtedato: 2. des. 2025
Notatdato: 20. nov. 2025
Arkivsaksnr: 2025/114373

Saksbehandlere:
Birgitte Brørs,
Frode Fagerbakk,
Jonny Roar Sundnes,
Solveig Skretting Vaaland

Utdanningsanalyse

Innledning

Universitetsstyret har i mai 2024 og mai 2025 fått en perspektivanalyse som skal gi styret, ledelsen og den samlede organisasjonen innsikt i sentrale utviklingstrekk for Universitetet i Oslo (UiO), med vekt på potensiale for økte inntekter og reduserte kostnader. Analysen tok i 2025 for seg temaene økonomisk utviklingsbilde, utdanning, ekstern finansiering og eiendomsøkonomi.

Perspektivanalysene er blitt godt mottatt, og fra høsten 2025 er det i tillegg ønskelig å legge fram en dybdeanalyse som går grundigere gjennom ett av temaene i perspektivanalysen. I dette notatet får universitetsstyret derfor en dybdeanalyse om utdanning. Analysen vil presentere og drøfte UiOs resultater på utdanningsfeltet for å sette universitetsstyret bedre inn i utdanningsvirksomheten ved UiO.

Vi innleder analysen med en kort beskrivelse av rammene som ligger til grunn for utdanningsvirksomheten; strategiske prioriteringer, internasjonalt samarbeid, UiOs utdanningsprofil, forvaltningen av utdanningsporteføljen og utdanningsøkonomi. Videre følger en fakta- og analysedel som starter med en innføring i utdanningsporteføljen og kjennetegn ved studentene. Deretter går vi over til det etablerte indikatorsettet for vurdering av utdanningsporteføljen. Vi viser fram og drøfter UiOs resultater på utvalgte kvantitative indikatorer samt viser fram diskusjonen som har vært om de kvalitative indikatorene. Til slutt ser vi på UiOs samlede studiepoeng- og kandidatproduksjon før vi runder av med et oppspill til diskusjon.

Figurene som brukes i analysen er i hovedsak hentet fra Felles studentsystem (FS), framstilt ved hjelp av datavarehuset STAR og visualiseringsverktøyet Tableau. I tillegg er deler av dataene om studentenes gjennomføring, data om utvekslingsstudenter samt data om UiOs studiepoengproduksjon hentet fra Database om statistikk for høyere utdanning (DBH). Sammenligninger mellom UiO og andre institusjoner er også gjort ved hjelp av data fra DBH.

I analysen benyttes følgende forkortelser for UiOs fakulteter:

Det humanistiske fakultet: HF	Det odontologiske fakultet: OD
Det juridiske fakultet: JUS	Det samfunnsvitenskapelige fakultet: SV
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: MN	Det teologiske fakultet: TF
Det medisinske fakultet: MED	Det utdanningsvitenskapelige fakultet: UV

Strategiske prioriteringer

UiOs strategiske prioriteringer kommer til uttrykk i Strategi 2030, hvor hovedambisjonene er å fremme uavhengig, banebrytende og langsiktig forskning samt å utdanne studenter med kunnskap, evne og vilje til å skape en bedre verden. UiO skal styrke dialogen med omverdenen og arbeide for at kunnskap tas i bruk, og være en nyskapende organisasjon og et attraktivt arbeids- og studiested. Strategien slår fast at kvaliteten og bredden i forskning og utdanning plasserer UiO i en nasjonal særstilling og utgjør grunnlaget for UiOs posisjon som et europeisk ledende forskningsintensivt breddeuniversitet.

UiO blir møtt av sterke og tydelige forventninger fra samfunnet og myndighetene knyttet til hvordan vi innretter utdanningene våre med hensyn til faglig kvalitet, arbeidslivsrelevans, internasjonalisering og bærekraft. Studentene viser sine interesser og ønsker både gjennom hvilke utdanninger de søker seg til og hvilke veier de tar gjennom utdanningsporteføljen vår. Både fakultetene og fagmiljøene støtter opp om et høyt ambisjonsnivå for UiOs utdanningsvirksomhet.

De strategiske prioriteringene kommer også til uttrykk i UiOs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet (KD). Den nåværende avtalen går fra 2023 til 2026, og ny avtale skal inngås fra 2027. Dagens avtale sier at UiO ønsker å utvikle fremragende utdanningstilbud og utdanningsmiljøer ved alle fakulteter, blant annet ved å bruke spissmiljøene på utdanningsfeltet til å satse på innovasjon og nyskapning. Avtalen sier også at UiO vil møte studentenes mangfold av faglige ønsker og ambisjoner ved å gjøre studietilbudene mer fleksible, og sikre tverrfaglig og problemløsningskompetanse gjennom nærhet til forskning og praksis. UiO vil svare på samfunnets behov for etter- og videreutdanning innen fagområder der UiO har særskilte fortrinn.

I Meld. St. 14 (2022-2023) *Utsyn over kompetansebehovet i Norge* (Utsynsmeldingen) beskriver regjeringen et behov for å utdanne flere kandidater innen helsefag, IKT og områder som er viktige for det grønne skiftet. I KDs budsjettforslag for 2026 prioriterer departementet studier innen helse (blant annet medisin og psykologi) og teknologi (IKT, nukleære fag og kvanteteknologi). UiOs svar på dette kompetansebehovet vil være både å videreutvikle disiplinfagene og å legge til rette for nye fler- og tverrfaglige studietilbud. Mange av de ordinære studietilbudene ved UiO er tilrettelagt for tverrfaglighet ved at emner eller emnegrupper fra flere fag inngår, eller ved at de inneholder emner som i seg selv er tverrfaglige.

Arbeidet med å ivareta faglig bredde er et sentralt hensyn i arbeidet med utdanningsporteføljen, og dette er særlig aktuelt innenfor humaniora. UiOs humaniorastrategi, som følger Strategi 2030, skal bidra til å styrke humanioras plass ved UiO og legger vekt på å synliggjøre humanioras bidrag til å løse vår tids store samfunnsutfordringer. Humaniorastrategien slår fast at dagens betydelige faglige bredde og høye kvalitet innen humaniora ved UiO skal forvaltes i tråd med faglige og samfunnsmessige behov. Humaniorastrategien har blant annet ambisjoner om å styrke de humanistiske fagenes samfunnsrelevans, utvikle tverrfaglige utdanninger, gi nøkkelkompetanse i en dannelsesforretning for det 21. århundre og styrke utdanningskvaliteten gjennom arbeid med læringsmiljø og læringsformer.

De siste årene har UiO arbeidet med å videreutvikle strukturene for utdanningsutvikling, slik at UiO i tiden framover kan jobbe mer samlet og systematisk med utviklingen av utdanningsporteføljen. UiO må svare på samfunnets forventninger og behov ved å utnytte kapasiteten og den faglige bredden i utdanningsporteføljen. Kvaliteten på studietilbudene våre er grunnleggende god, men det finnes også studietilbud som kan forbedre

både rekruttering og gjennomføring. Skal UiO nå målsettingen om fremragende utdanningstilbud ved alle fakulteter, er det behov for faglig og strategisk videreutvikling både av konkrete studietilbud og av utdanningsporteføljen som helhet.

UiO jobber kontinuerlig med strategisk og praktisk videreutvikling av det digitale læringsmiljøet. Arbeidet er forankret i masterplan for universitetets IT og prosjektet Digitalt læringsmiljø 2030. Prosjektrapporten inneholder en rekke anbefalinger for å forenkle det digitale læringsmiljøet og for å øke læringsutbyttet ved å sikre at digitale verktøy støtter pedagogisk bruk og fremmer studentenes læring. Kunstig intelligens er ett av de mest aktuelle temaene nå. Utkastet til ny masterplan legger til grunn at kunnskap, kompetanse og ferdigheter innen kunstig intelligens er avgjørende for å lykkes. Spesielt skal studenter og ansatte gis gode muligheter til å tilegne seg kunnskap om og erfaring med kunstig intelligens slik at KI-verktøy kan utnyttes godt og effektivt i studie- og arbeidshverdagen innenfor de rammer som gjelder.

Hele utdanningssektoren opplever et stort trykk fra myndighetene og forventninger fra arbeidslivet om at institusjonene skal satse sterkere på livslang læring. Fakultetene ønsker å styrke arbeidet med etter- og videreutdanning (EVU), men har ulike strategier og utgangspunkt avhengig av fagområde, tradisjon og kontakt med sine respektive sektorer i samfunns- og arbeidslivet. Feltet oppleves som krevende, både fordi det forholder seg til et dynamisk marked, fordi finansieringen kan være mindre stabil og fordi det krever andre administrative løsninger. UiO har de siste tjue årene hatt ulike løsninger for støtte til fakultetenes EVU-virksomhet, men de siste årene har hovedansvaret for å vurdere behovet for EVU-tilbud ligget på fakultetene, hos fagmiljøet som kjenner sin sektor best. Vi ser at det nå er behov for mer støtte til fagmiljøer som ønsker å tilby EVU, blant annet om markedsanalyser, kommunikasjon og finansiering.

Internasjonalt samarbeid

Som et internasjonalt orientert breddeuniversitet har UiO særlige forutsetninger for å lykkes med å utvikle sterke tverrfaglige og innovative miljøer. Gjennom samarbeid på tvers av faglige, institusjonelle og nasjonale grenser skal vi utvikle kunnskap som bidrar til en bærekraftig verden. I dette arbeidet er vi kritisk avhengig av tett og godt samarbeid med det globale akademiske fellesskapet. Vår europeiske universitetsallianse Circle U. er et svært viktig verktøy i dette arbeidet, og alliansens samarbeid går langt utover det tradisjonelle internasjonaliseringsarbeidet.

UiOs internasjonale omdømme styrkes ved å ha en helhetlig internasjonal profil. Impulser utenfra og samarbeid med sterke fagmiljøer i forskjellige deler av verden bidrar til høyere kvalitet og relevans i utdanningene. Internasjonalisering som er godt planlagt og solid forankret i fagmiljøene, bidrar til å styrke UiOs stilling som et ledende internasjonalt forskningsuniversitet, og til at våre kandidater er godt forberedt til å delta i et mangfoldig og globalisert arbeidsliv.

UiOs ambisjon er å være best i Norge på internasjonalisering av studier og på rekruttering av internasjonale studenter. Vi skal tilby attraktive internasjonale studieprogram, særlig innen fagområder som er strategisk viktige for UiO. Vi skal samtidig ha faglig bredde og legge til rette for tverrfaglighet. Vi skal samarbeide tett med europeiske partneruniversiteter i Circle U.-alliansen, og vi skal ha gode og velfungerende partnerskap i det globale sør, i Panorama-land og i verden ellers.

UiOs handlingsplan for internasjonalisering av utdanning for perioden 2024-2026 viser hvordan UiO kan videreutvikle internasjonaliseringen på de tradisjonelle områdene på feltet, men tar også opp i seg de nye utfordringene knyttet til internasjonal rekruttering og studieavgifter. Planen er delt inn i hovedområdene internasjonale studieprogram, mobilitet som del av utdanningene, partnerskap og internasjonalisering hjemme. En av målsetningene for planen er å styrke utdanningstilbudet for internasjonale studenter på bachelornivå. MN og SV arbeider med å utvikle hvert sitt engelskspråklig bachelorprogram, som forventes å starte opp høsten 2027.

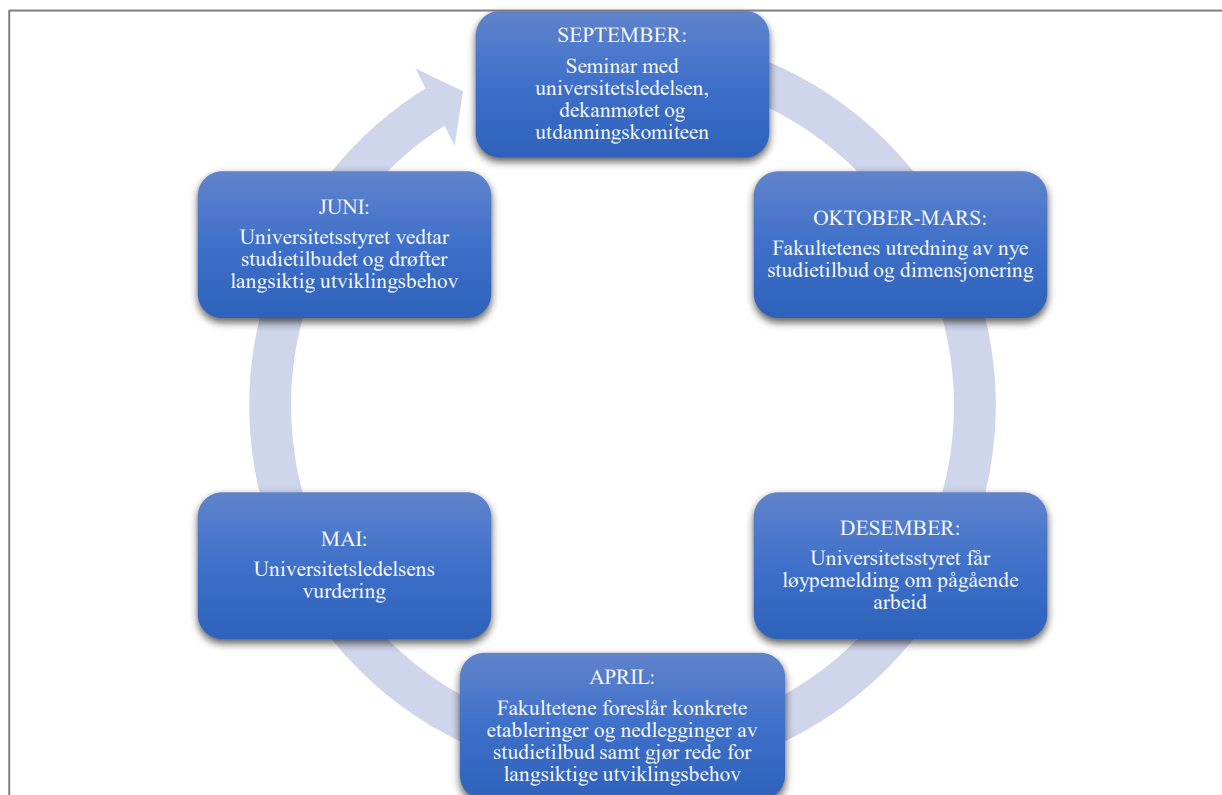
Forvaltningen av UiOs utdanningsportefølje

UiO tok i 2024 i bruk en ny prosess for arbeidet med utdanningsporteføljen. Prosessen styrker samarbeidet mellom fakultetene og med universitetsledelsen om utviklingen av UiOs utdanningsportefølje, og involverer universitetsstyret på strategisk nivå. Ambisjonen er å legge bedre til rette for en samlet utvikling av utdanningsporteføljen som tar hensyn til strategiske mål, faglig utvikling, vurderinger av samfunnets kompetansebehov og myndighetenes signaler, søkergrunnlag og studentenes gjennomføring, med mer.

Prosessen skal gi en ramme for å diskutere strategiske, faglige og politiske spørsmål som er relevante for utviklingen og dimensjoneringen av utdanningsporteføljen. Den skal gi rom og tid for faglige utviklingsprosesser, være transparent og sikre at både fakulteter, universitetsledelsen og universitetsstyret har innsikt i og påvirkningsmuligheter på utviklingen av utdanningsporteføljen. Prosessen tar hensyn til at behovet for stabilitet er betydelig og at faglige vurderinger må ligge til grunn for arbeidet. Samtidig skal prosessen gjøre det lettere å utvikle nyskapende og tverrfaglige initiativer, samt legge til rette for å videreutvikle UiOs internasjonale profil.

Prosessen følger et årshjul som framgår av figuren under. Årshjulet starter med et felles seminar i september, der universitetsledelsen og fakultetene drøfter langsiktige utviklingsbehov i utdanningsporteføljen (faglig og politisk), behov og muligheter for samarbeid på tvers mm.

Figur 1: Årshjul for arbeidet med UiOs utdanningsportefølje

Denne prosessen har vært i bruk i om lag halvannet år, og foreløpig vurderer universitetsdirektøren at den fungerer etter hensikten. Det er mer dialog både horisontalt og vertikalt i organisasjonen og større enighet om hvilke strategiske saker og problemstillinger som trenger felles diskusjon.

Samtidig er det fremdeles slik at den viktigste delen av utviklingsarbeidet skjer på fakultetene og i de enkelte fagmiljøene. I den formelle beslutningsstrukturen for utdanningsporteføljen har UiO derfor en desentralisert modell. Etablering og nedlegging av studieprogram på 60 studiepoeng eller mer, samt endringer som gjelder fagtilbudet ved UiO, må til universitetsstyret for vedtak. Utover dette er det fakultetene selv – i tråd med sin interne arbeidsdeling – som håndterer etablering, endring og nedlegging av mindre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner.

Utdanningsøkonomi

Universitetene og høyskolene mottar rammefinansiering over statsbudsjettet som gir strategisk handlingsrom til prioriteringer og satsninger. KD har samtidig en forventning om hvor høyt aktivitetsnivået skal være på utdanningsområdet ved hver institusjon. Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler er en felles måte å fordele «de store pengene» fra departementet til hver institusjon, og har ingen kobling til kostnadene for hver utdanning.

Rammefinansieringen fra KD er delt inn i en basisdel og en resultatutsatt del. Hvert år får institusjonene en endring i rammebevilgningen basert på utviklingen innen utvalgte resultatindikatorer:

- Studiepoengproduksjon, hvor UiO måles mot egne tidligere resultater. Inndelt i brede fagkategorier.
- Fullføring av gradsutdanning på normert tid, hvor UiO måles mot nasjonalt snitt og egne resultater.

I tillegg er det en egen resultatindikator for forskerutdanning, antall avlagte doktorgrader. Sammenlignet med det tidligere finansieringssystemet fra før 2025, er en rekke andre resultatindikatorer kuttet, noe som gjør den økonomiske betydningen av studiepoengproduksjonen langt sterkere enn før. Det viktigste i vurderingen av resultatindikatorerne er imidlertid fremdeles endringen fra ett år til det neste: forbedring i utdanningsresultatene gir økt bevilgning, mens nedgang i utdanningsresultatene gir redusert bevilgning.

UiOs interne fordelingsmodell er i stor grad en videreføring av KDs finansieringssystem. Hovedprinsippet er at så mye som mulig av bevilgningen fordeles til fakulteter og enheter, slik at prioriteringer skjer så nær den utøvende virksomheten som mulig. I tillegg har det vært viktig å ivareta at UiO skal bedre resultatene på utdanning, at UiO bør ha et forskningsinsentiv i modellen, at UiO er et forskningsbasert breddeuniversitet og at UiO skal legge til rette for tverrfaglighet og utnytte den faglige bredden. På utdanningssiden fordeles resultatmidlene internt etter studiepoengutteling og avlagte doktorgrader, beregnet med et treårig gjennomsnitt, mens fullføringsindikatoren ikke fungerer internt på en institusjon og derfor er utelatt. På forskningsiden opprettholdes et insentiv for EU-midler også framover, og toppforskningsstøtten videreføres.

Den interne fordelingsmodellen skal gi forutsigbarhet for enhetene i deres økonomiske planlegging. Tidligere ble basiskomponenten i den interne fordelingsmodellen forklart ved hjelp av noen faste elementer, blant annet studieplasser og rekrutteringsstillinger, men fra og med 2026 har man gått bort fra de spesifiserte fordelingsnøklerne for å bidra til en enklere modell. Dette innebærer at basiskomponenten videreføres som en uspesifisert ramme. Dette synliggjør den reelle valgfriheten UiO har i disponering av bevilgningen fra KD. Fakultetene er rammestyrte og fastsetter sine egne prinsipper for finansiering av grunnenhetene.

Utgangspunktet er dermed at UiOs aktivitetsnivå må være i balanse med UiOs ressursgrunnlag, siden dette gir best forutsetninger for høy utdanningskvalitet. UiO må ha tilstrekkelig vitenskapelige ressurser til å utføre forskning og tilby utdanning som gir studentene nødvendig faglig innhold, og tilstrekkelig administrative ressurser til å gi studentene gode rammer for studiesituasjonen sin. Samtidig er det svært viktig at UiO utnytter kapasiteten godt, siden inntektene og handlingsrommet øker når utdanningsresultatene forbedrer seg.

På utdanningssiden har UiOs øvrige inntekter tradisjonelt vært lave, siden omfanget av eksternfinansiert etter- og videreutdanning er lavt sammenlignet med det internfinansierte utdanningstilbudet. Med de siste årenes justering av videreutdanningsregelverket samt innføringen av studieavgifter for studenter fra utenfor EØS og Sveits har dette endret seg noe. Det er grunn til å tro at de øvrige inntektene kan øke noe, når det er gitt mer rom for eksternfinansiert videreutdanning samt at UiOs handlingsplan for internasjonalisering av utdanning legger vekt på rekruttering av studieavgiftsbetalende studenter. Det er blant annet iverksatt et eget prosjekt for internasjonal rekruttering. Hvor stor den faktiske økningen blir, gjenstår imidlertid å se.

Utdanningsporteføljen

I dette kapitlet vil vi gå gjennom studieprogram- og emnestrukturen ved UiO. I flere visninger bruker vi inndeling i fagkategorier basert på standardiserte studium (fagkategorier) for hvert studieprogram. De sammenslåtte kategoriene vi bruker i analysen framgår av kolonnen Studium (fagkategori) i venstre kolonne, mens de to neste kolonnene viser de registrerte studiumkodene og -navnene som inngår:

Studium (fagkategori)	Studiumkode	Studiumnavn
Helsefag og psykologi	ERNÆRING	Ernæringsfag
	FARMASI	Farmasi
	HELSEFAG	Helsefag
	MEDISIN	Medisin
	ODO	Odontologi
	PSYKOLOGI	Psykologi
	TANNPL	Tannpleier
Humaniora og teologi	EXPHIL	Examen philosophicum
	HUMAN	Historisk-filosofiske fag
	TEOLOGI	Teologi
Jus og samfunnsvitenskap	JUS	Jus
	SAMFVIT	Samfunnsvitenskap
	UTVMILJØ	Utvikling og miljø
Lærerutdanning og pedagogiske fag	INTMASTER	Integrerte masterprogram i lærerutdanning
	PRAKTPED	Praktisk-pedagogisk utdanning
	UVFAG	Pedagogiske fag
Realfag	REALFAG	Matematisk-naturvitenskapelige fag

Studieprogrammene

Grunnstrukturen for UiOs utdanninger ble lagt med kvalitetsreformen i 2003. Hovedmodellen består av treårige bachelorprogram, toårige masterprogram og treårige ph.d.-program. I tillegg finnes det fem- og seksårige profesjonsprogram, årsheter, kortere masterprogram og ulike videreutdanninger. UiO har også flerfaglige og tverrfaglige tilbud; blant annet er det i løpet av de siste årene etablert tverrfaglige sertifikater på bachelor- og masternivå som retter seg mot studenter som allerede går på et studieprogram ved UiO.

Studieprogrammene er viktig for å organisere og markedsføre studietilbudet, rekruttere studenter og strukturere studentenes utdanningsløp. UiO har siden kvalitetsreformen hatt en økning i antall studieprogram, fra 140 studieprogram i 2003 til 187 program i 2025. Antallet studietilbud på bachelornivå har hatt en moderat økning, mens antallet årsheter og studietilbud på masternivå har økt mest. Det har underveis i perioden også vært noen oppdelinger av femårige, integrerte masterprogram til separate bachelor- og masterprogram.

Figur 1 viser fordelingen av UiOs studieprogram på fakultet og studienivå i 2025. I denne oversikten har vi tatt med antall studieprogram hvor det ble registrert nye studenter dette året, og ikke studieprogram under

utfasing eller omlegging. Deler vi inn studieprogrammene etter fagområde (studium), ser vi at UiO har flest studieprogram innen humaniora og teologi, etterfulgt av realfag samt jus og samfunnsvitenskap.

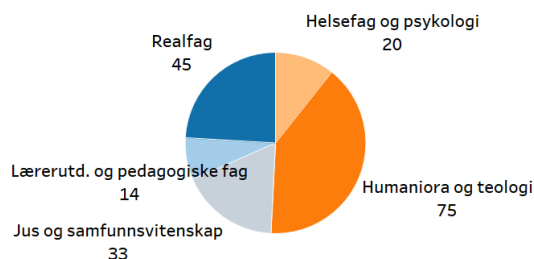
Figur 2: Studieprogram fordelt på fakulteter og studium 2025

	HF	JUS	MED	MN	OD	SV	TF	UV	Grand Total
AR Årsstudium	18	1		3		4	1	4	31
B3 Bachelor 3 år	21	1	1	18	1	11	2	2	57
MX, ME, M2 Master 1-2 år	26	7	4	25		11	6	7	86
M5 Master 5 år		1	1	1	1	1		1	6
PR Profesjonsstudium			5			1	1		7
Grand Total	65	10	11	47	2	28	10	14	187

Antall program
1 26

Studium kategorier

- Helsefag og psykologi
- Humaniora og teologi
- Jus og samfunnsvitenskap
- Lærerutd. og pedagogiske fag
- Realfag

Det er flest studieprogram ved HF og MN, og UiO har noe flere studieprogram på masternivå enn på bachelornivå. De fleste av masterprogrammene er toårige mastergrader, men det finnes en lite antall kortere og erfaringsbaserte masterprogram samt fem- og seksårige master- og profesjonsprogram.

Spesialistutdanningene, forskerlinjene og sertifikatene er ikke med i oversikten. UiO har også en rekke mer administrative studieprogram for å håndtere videreutdanninger, enkeltemner og innreisende utvekslingsstudenter. Disse er inkludert senere i analysen, i framvisningene av registrerte studenter og gjennomføring.

Emnene

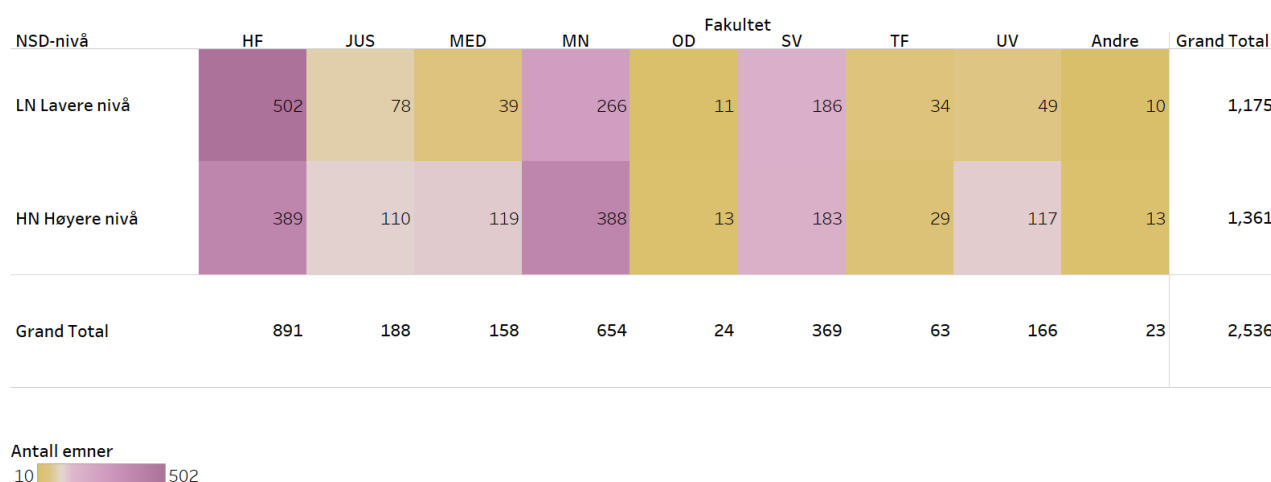
Emner er den minste ordinære studieenheten ved UiO. I forbindelse med kvalitetsreformen valgte UiO en standard emnestørrelse på ti studiepoeng for å gjøre det enklere å kombinere utdanning fra ulike fakulteter. Minste tillatte emnestørrelse ble satt til fem studiepoeng, men denne ble i 2022 redusert til ett studiepoeng for å legge til rette for økt fleksibilitet, særlig med tanke på videreutdanning. Emner kombineres til større faglige enheter i form av emnegrupper, der emner fra ett eller flere fagområder utgjør en samlet, faglig enhet. Emnegrupper er viktige byggeklosser for blant annet de fleste bachelorprogrammene ved UiO.

De viktigste kostnadsdriverne og inntektsmulighetene innenfor utdanningsvirksomheten ligger på emnenivået. Aktivitetsnivået er avhengig av hvor mange emner som til enhver tid tilbys, men også hvor mye undervisning og veiledning som gis på det enkelte emnet, hvordan vurderingsformene er innrettet, og om emnet undervises av den faste vitenskapelige staben eller ved innleie av eksterne. I tillegg kommer administrative ressurser til drift av emneporteføljen.

Det totale antallet emner har ligget på et relativt stabilt nivå siden kvalitetsreformen i 2003. UiO har per mai 2025 drøyt 5300 aktive emner i FS, men alle emnene er ikke i bruk hvert semester eller hvert studieår. For å gi et bilde av den reelle utdanningsaktiviteten gjennom semesteret, og særlig omfanget av undervisning som gis, har vi sett på hvor mange emner som har registrert studenter med undervisningsmelding. I 2025 fantes det studenter som er meldt til undervisning i følgende antall emner fordelt på fakultet og studienivå:

Figur 3: Emner med undervisningsmeldte studenter fordelt på nivå og fakulteter 2025

Vi har utelatt bachelor- og masteroppgaveemner (i underkant av 300 forekomster), siden det varierer om studentene har undervisningsmelding mens de arbeider med oppgaven. Emner som undervises bare én gang hvert år, teller som én emneforekomst i oversikten, mens emner som tilbys hvert semester teller som to emneforekomster.

Noen praktiske studieadministrative løsninger påvirker antallet registrerte emner. For eksempel teller emner med samkjørt undervisning på tvers av nivåer (omtalt som kloner eller heisemner) som separate emneforekomster i oversikten. I denne analysen er det om lag 250 slike kloner/heisemner mellom lavere og høyere nivå, flest på HF (ca. 110) etterfulgt av MN (ca. 80). Tallene inkluderer ikke kloner/heisemner mellom høyere nivå og forskerutdanning, disse teller bare som én forekomst i dette tallgrunnlaget.

Det er et stort mangfold i emneporteføljen, fra innføringsemner med mange studenter til spesialiserte emner med få deltakere. Oversikten under viser en inndeling av UiOs emner med undervisningsmeldte studenter i 2024, fordelt etter antallet undervisningsmeldte studenter (1-10 undervisningsmeldte, 11-20 undervisningsmeldte osv.) og studienivå. Flest emner med 1-10 undervisningsmeldte finner vi på fakultetene som har flest emner totalt, det vil si HF og MN. SV og MN har flest emner med flere enn 100 undervisningsmeldte.

Figur 4: Emner fordelt på studienivå og kategorisert etter antall undervisningsmeldte 2025

Fakultet	Kategorier antall meldte											Grand Total
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	>100	
HF	313	166	139	100	46	30	17	16	17	8	39	891
JUS	14	17	19	21	15	13	11	16	13	6	43	188
MED	35	14	35	15	15	5	8	5	3	5	18	158
MN	170	171	92	46	32	33	20	12	6	13	59	654
OD	3	3	9	1		5	3					24
SV	27	57	43	40	24	25	35	27	8	4	79	369
TF	25	21	7	4	3	2	1					63
UV	38	33	34	17	5	1	5	1	2	5	25	166
Andre	6	4	3	2	1	1	3		1	1	1	23
Grand To..	631	486	381	246	141	115	103	77	50	42	264	2,536

Antall emner
1 313

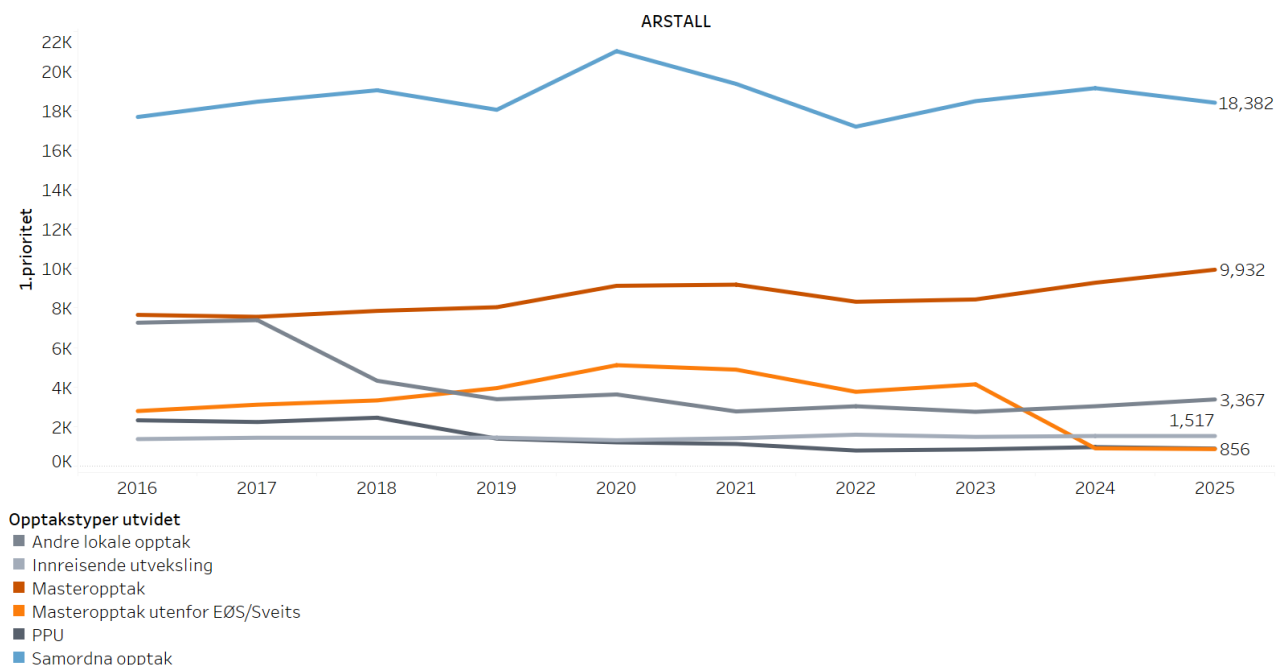
Oppsummert har UiO svært mange emner i aktiv bruk, og det er flest emner på masternivå. Blant fakultetene har HF og MN flest emner, mens OD og TF har færrest. En stor andel av emnene har få undervisningsmeldte. Om lag 30% av emnene har ti eller færre undervisningsmeldte studenter, og det er flest av disse emnene på høyere nivå. De fleste store emnene (>50 undervisningsmeldte studenter) er på lavere nivå.

Studentene

Opptak til UiO

UiO tilbyr årlig en stor bredde av studietilbud fordelt på store og små opptak. Årsenheter, bachelorprogram, femårige masterprogram og seksårige profesjonsutdanninger lyses ut via Samordna opptak. De halvannet- til toårige masterprogrammene lyses foreløpig ut i lokale opptak ved UiO, men et nasjonalt masteropptak er under planlegging. I tillegg er det egne opptak for utvekslingsstudenter, Praktisk-pedagogisk utdanning, ulike videreutdanningstilbud, diverse innpassings- eller overgangsopptak, enkeltemneopptak med mer. Figur 5 viser fordelingen av UiOs søkermasse på følgende hovedkategorier av opptak. Oversikten inkluderer ikke søkere til enkeltemner og videreutdanning, siden disse håndteres ulikt de øvrige opptakene.

Figur 5: UiOs søkermasse fordelt på hovedkategorier av opptak 2016-2025

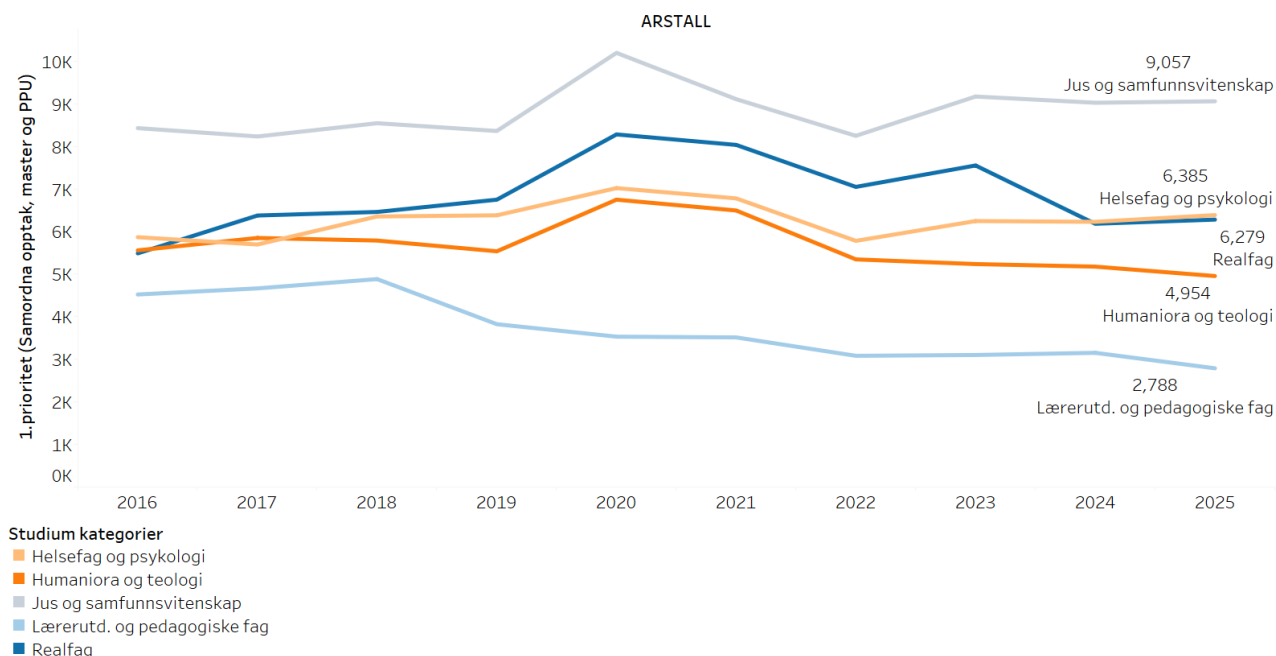

Søkerne til grunnutdanninger via Samordna opptak utgjør nesten halvparten av den årlige søkermassen, etterfulgt av det ordinære masteropptaket for søkere fra EU, EØS og Sveits. Søkertallet til Samordna opptak har variert en del i perioden, med en topp i pandemiåret 2020. Søkertallet til masterutdanninger har steget i perioden, men søkertallet til masteropptaket for søkere fra utenfor EU, EØS og Sveits har sunket markant siden innføringen av studieavgifter. Nedgangen i andre lokale opptak mellom 2017 og 2018 skyldes blant annet at UiO sluttet med opptak av selvfinansierende internasjonale bachelorstudenter i 2017.

Samtidig ser vi at sammensetningen av søkermassen har endret seg. Det er størst nedgang i antall søkere fra Asia og Afrika, mens nedgangen ikke har vært like stor i antall søkere fra Nord-Amerika. Noen asiatiske land skiller seg også ut ved at de har betalingsdyktige søkere, for eksempel Kina og Pakistan. Av de betalingspliktige studentene som møtte til studiestart i 2023 og 2024 var det ingen fra Afrika. Stipendordningen NORSTIP (Norsk stipendordning for studenter fra utvalgte partnerland) har bidratt til å rekruttere flere søkere fra disse verdensdelene, særlig Afrika. I 2025 tok UiO imot 24 studenter som fikk stipend gjennom ordningen. Av disse var 12 fra Afrika, 5 fra Amerika og 7 fra Asia. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse lyser ikke ut nye NORSTIP-stipend i 2026.

Søkerne til grunnutdanninger via Samordna opptak, UiOs lokale masteropptak og praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) har de siste årene fordelt seg på studiumkategorier som følger:

Figur 6: UiOs førsteprioritetssøkere i Samordna opptak, masteropptak og PPU fordelt på studiumkategorier

Gjennom hele perioden er det flest førsteprioritetssøkere innen Jus og samfunnsvitenskap. Antallet søkere har variert, men tallet er høyere i 2025 enn i 2016. Antall søkere til Realfag har vært høyere enn antall søkere til Helsefag og psykologi det meste av perioden, men antall søkere til Helsefag og psykologi gikk forbi realfag fra 2024. Antall søkere til Humaniora og teologi samt Lærerutdanning og pedagogiske fag har sunket i perioden. Det store fallet i søkere til Lærerutdanning og pedagogiske fag fra 2019 henger trolig sammen med innskjerping i opptakskravene til PPU.

Søkere via Samordna opptak konkurrer om opptak på bakgrunn av karakterer fra videregående skole. UiO er blant lærestedene i Norge med høyest poenggrenser. I 2025 var det høyest poenggrenser til profesjonsutdanningene i medisin og psykologi. Av UiOs totalt 118 utlyste søknadsalternativer i Samordna opptak, var det 20 søknadsalternativer med poenggrense på 60 eller høyere og 23 søknadsalternativer med poenggrense mellom 50 og 59,9 i ordinær kvote. Samtidig fikk alle kvalifiserte søkere tilbud om studieplass til drøyt 45% av de utlyste søknadsalternativene i ordinær kvote. Det er altså stor variasjon i studietilbudenes popularitet og oppfyllingsgrad. Dette kommer vi tilbake til i avsnittet om kapasitetsutnyttelse.

Flere av søkerne til UiOs studietilbud er søkere som allerede studerer ved UiO fra før. Blant disse er det både studenter som søker seg inn på et nytt studieprogram på samme nivå og søkere som søker seg videre til et studieprogram på høyere nivå. Det er høy grad av internrekruttering på hvert fakultet, både fra årshenhet til bachelor og fra bachelor til master. Studenter som har fullført en bachelorutdanning fra HF eller SV går til

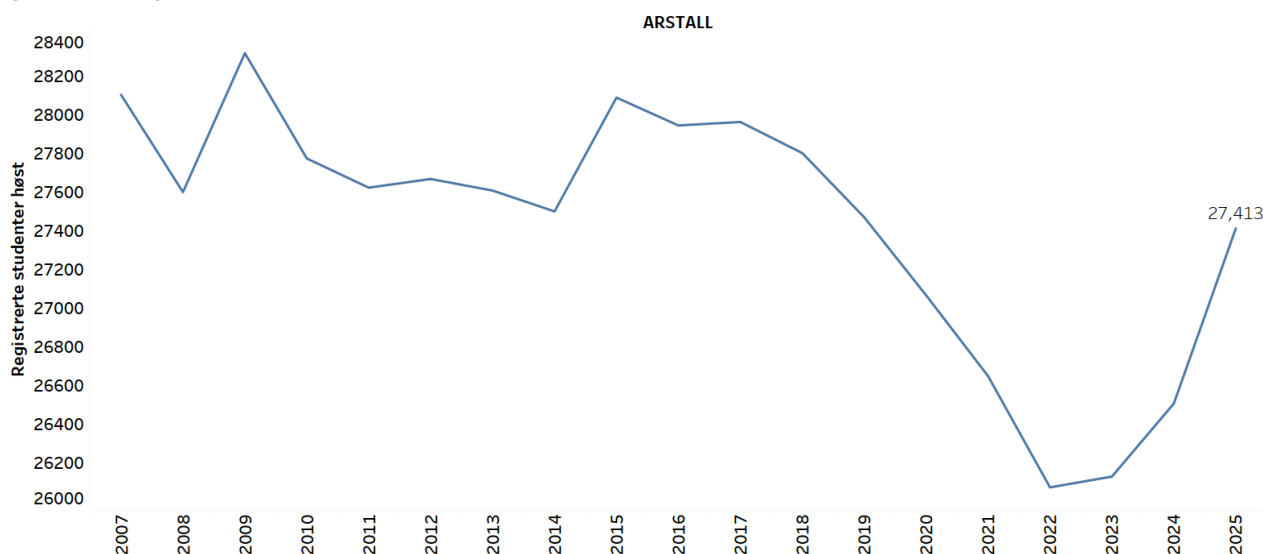
masterstudier på flere fakulteter, mens MN og JUS er fakultetene med høyest grad av internrekruttering mellom bachelor og master.

Registrerte studenter

I perioden fra 2007 til 2024 har det totale studentantallet ved UiO sunket fra om lag 28 100 studenter til 26 500 studenter. I tidsrommet fra 2007 til 2015 lå antallet registrerte studenter i høstsemesteret mellom 27 500 og 28 000 studenter. Den store nedgangen har kommet i perioden etter 2015, med et foreløpig bunnivå på drøyt 26 000 studenter i 2022.

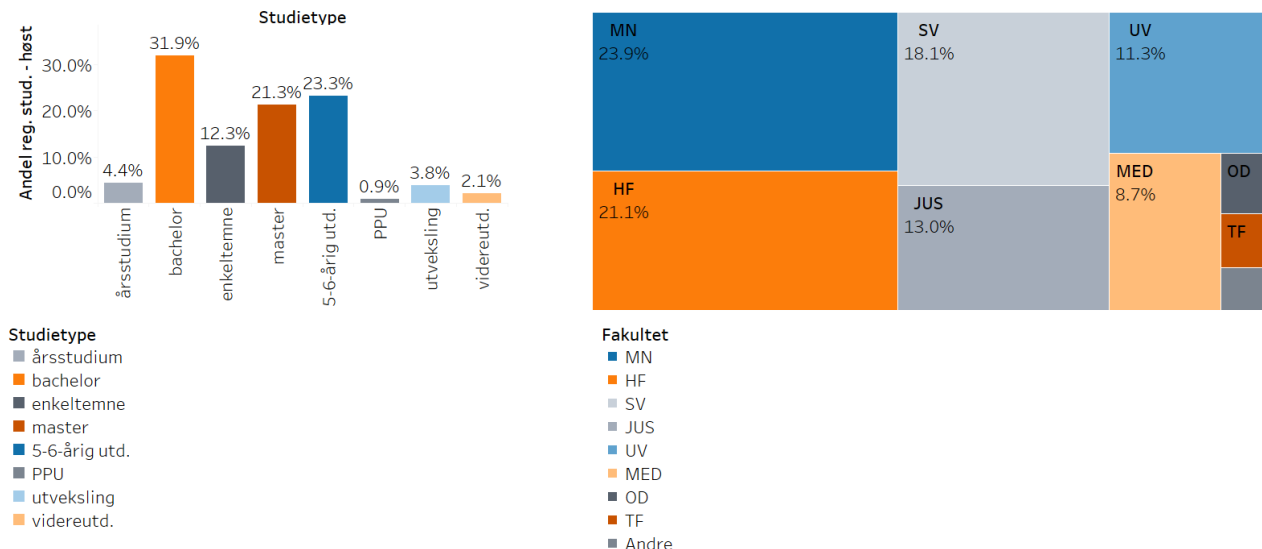
Endringene i antall registrerte studenter er til en viss grad resultat av UiOs aktive strategiske valg. I perioden fra 2010 var UiO varsom med å ta opp for mange studenter, for å unngå at studenttallet økte på en måte som kunne utfordre utdanningskvaliteten. Effekten av varsomheten ble sterkere enn forventet. Fra 2020 har det derfor vært en gradvis oppmykning av opptakspraksisen, for å unngå at studenttallet fortsetter å synke og uthuler det økonomiske grunnlaget for utdanningsvirksomheten. Samtidig samarbeider Studieavdelingen og fakultetene om å gi tilstrekkelig antall tilbud i opptakene, slik at UiO får fylt den tilgjengelige kapasiteten best mulig.

Figur 7: UiOs registrerte studenter om høsten 2007-2025

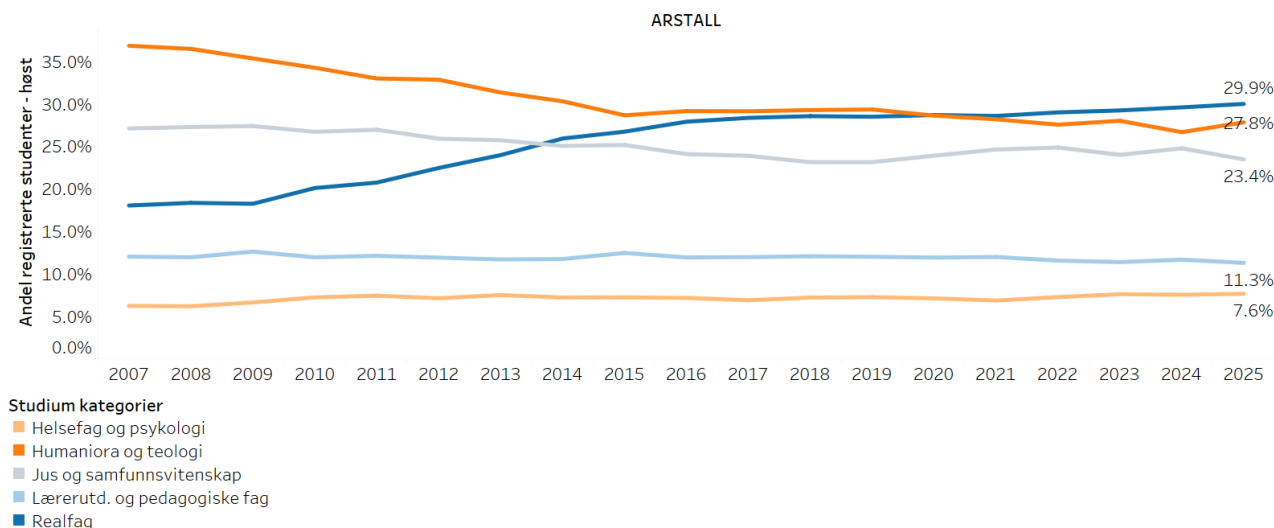
Flest studenter er registrert på et ordinært studieprogram, og det er flest registrerte studenter på MN, etterfulgt av HF og SV. I 2025 fordeler de registrerte studentene seg på følgende utdanningstyper og fakulteter (prosentandeler):

Figur 8: Registrerte studenter fordelt på henholdsvis studietyper og fakulteter 2025

I 2025 er det flest studenter innen studiumskategoriene Jus og samfunnsvitenskap, etterfulgt av Humaniora og teologi. Ser vi på utviklingen de siste 20 årene, har de samme kategoriene dominert. Andelen studenter i hver kategori har gått noe ned over tid, mens Real FAG og Helsefag og psykologi har hatt en stigning i perioden. Noe av stigningen kommer av at KD har tildelt flere studie plasser, særlig innen realfag (IKT-utdanning).

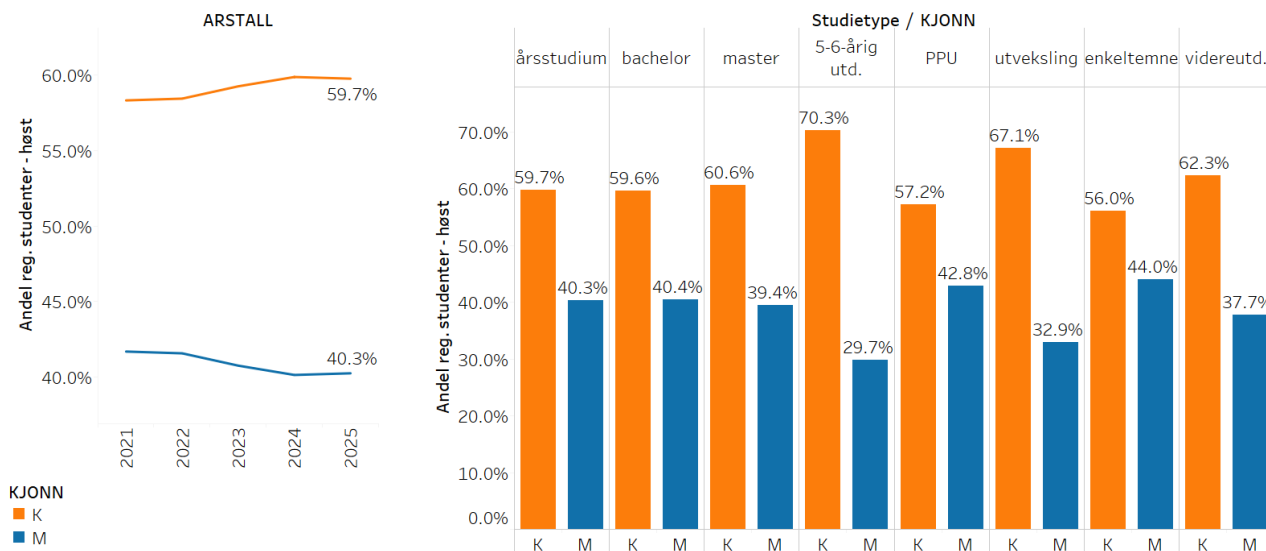
Figur 9: Registrerte studenter på studium (fagområde) utvikling

Høsten 2025 var det 62% kvinner og 38% menn blant UiOs registrerte studenter. Gjennom de siste ti årene har kjønnsbalansen blant studentene gradvis blitt noe skjev, fra 60% kvinner og 40% menn i 2015. Kjønnsfordelingen varierer mye mellom fakulteter og studieprogram. Mens flere av profesjonsutdanningene har høy kvinneandel, har andre program tilnærmet kjønnsbalanse. Noen enkeltprogram, for eksempel innen

realfag og informatikk, har en høy andel menn. Figur 9 viser fordelingen av andel kvinner og menn på ulike studietyper.

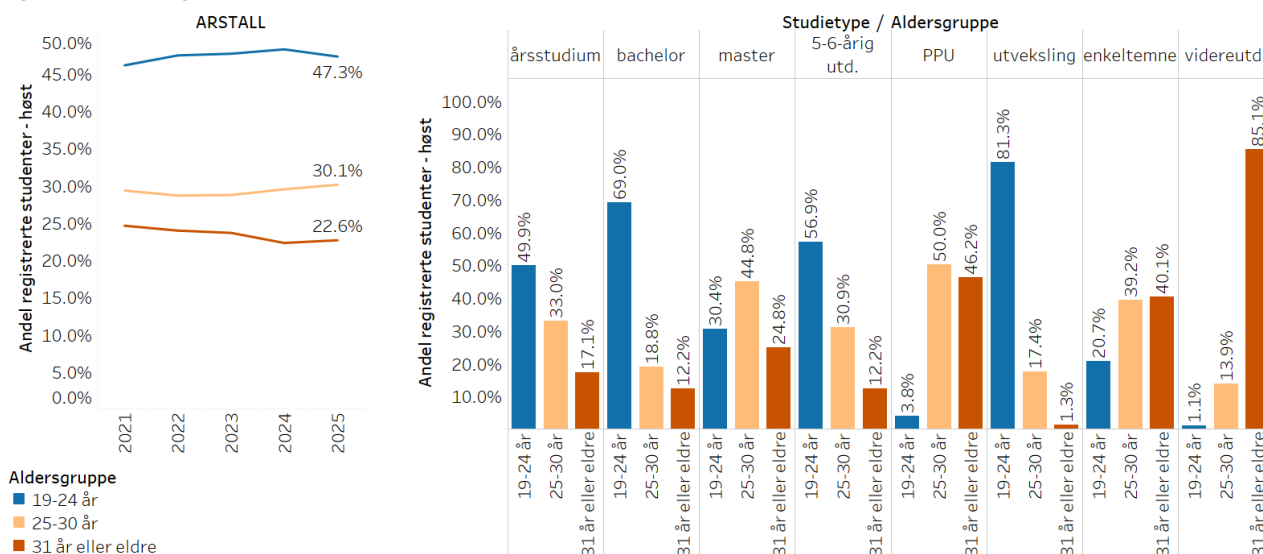
Figur 10: Fordeling av studentmassen kjønn utvikling over år og høsten 2025

Alderssammensetningen blant UiOs studenter har vært nokså stabil siden 2015. Andelen yngre studenter har økt noe, mens andelen studenter som er 31 år eller eldre har gått noe tilbake. Ser vi på alderssammensetningen innenfor de ulike studietypene, er det imidlertid stor variasjon. Innreisende utvekslingsstudenter er yngst, mens videreutdanningsstudentene er 31 år eller eldre. Gjennomsnittsalderen blant UiOs registrerte studenter høsten 2025 er 27,4 år mens medianalderen er 25 år. Ifølge tilstandsrapporten for høyere utdanning i 2024 var gjennomsnittsstudenten i Norge 28,4 år i 2023.¹

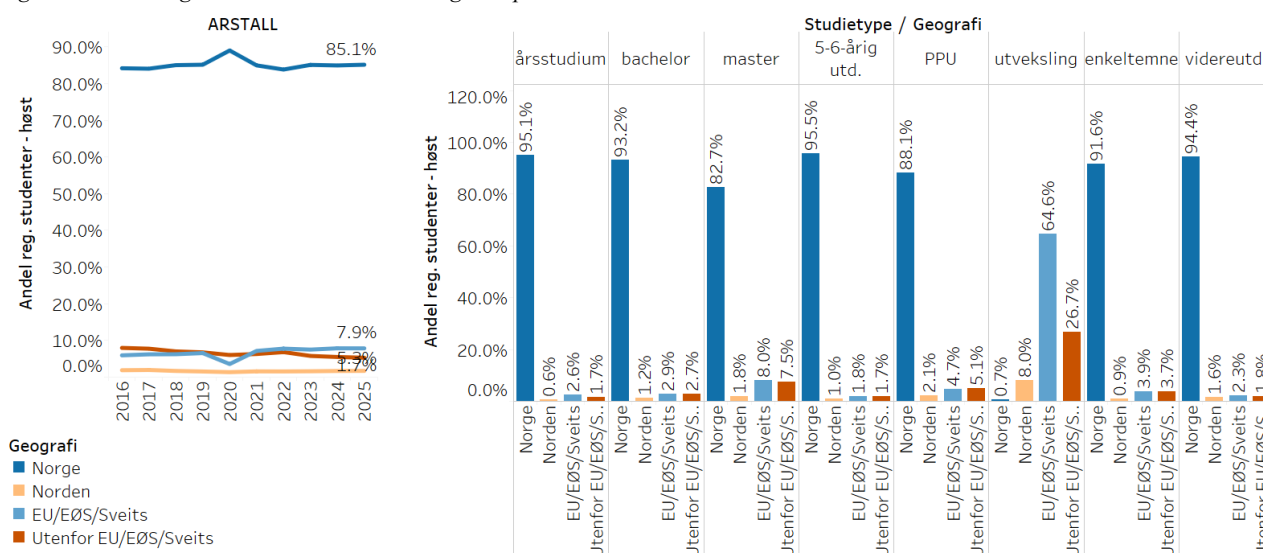
¹ [Tilstandsrapport for høyere utdanning 2024-Hvem er studentene? | HK-dir](#)

Figur 11: Fordeling av studentmassen alder

Studentmassens statsborgerskap har hatt en stabil fordeling de siste ti årene, med unntak av perioden rundt pandemien, hvor andelen studenter med norsk statsborgerskap var noe høyere. Det er klart flest studenter med norsk statsborgerskap innenfor alle studietypene, unntatt utveksling. Det er imidlertid i dag ikke mulig å registrere mer enn ett statsborgerskap i FS. Siden studenter med statsborgerskap i et land innenfor EU, EØS ikke må betale studieavgifter for å studere i Norge, er det som hovedregel disse statsborgerskapene som er registrert på studentene. Andelen studenter med et annet statsborgerskap i tillegg til norsk er nok større enn det tallene viser i dag.

Figur 12: Fordeling av studentmassen statsborgerskap

UiOs tar imot utvekslingsstudenter fra hele verden, og sender egne studenter ut på utveksling til partner-institusjoner over hele verden. Bildet til venstre i figur 13 gir oversikt over utviklingen de siste ti årene. Antallet innreisende studenter har i hele perioden vært høyere enn antallet UiO selv sender ut. Bildet til høyre viser fordelingen på fakultetene i 2024. Antallet innreisende studenter er høyere enn utreisende, på alle fakultetene.

Figur 13: Inn- og utreisende utvekslingsstudenter utvikling siste ti år og status for fakultetene 2024, hentet fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH)

Enkeltemnestudenter og hospitanter

Enkeltemneordningen går ut på at personer uten programopptak kan søke på bacheloremner som har ledige plasser, etter at programstudentene har hatt mulighet til å velge emner. Instituttet eller fakultetet avgjør om emner med ledige plasser skal legges ut til enkeltemnestudenter. Når det gjelder gjennomføring, forventer UiO at enkeltemnestudentene tar ett emne hvert semester, men de kan velge å ta flere.

Enkeltemneordningen er en standardisert løsning som tradisjonelt har dekt en rekke behov:

- programstudenter som vil ta emner i tillegg til studieprogrammet de går på
- ferdige kandidater som ønsker større dybde eller bredde av formell kunnskap
- personer som ikke kom inn på program eller ikke søkte program
- studenter som nesten har fullført grad, men ikke lenger er programstudent
- livslang læring-studenter
- personer som ønsker å studere uten krav til progresjon
- personer som ønsker å prøve universitetsstudier
- personer som ellers ville krevd privatisteksamen
- bachelorstudenter fra andre institusjoner som enkelt vil få noen UiO-emner i graden sin

En del enkeltemnestudenter vil søke om en fritt sammensatt bachelorgrad, enten som første komplette bachelorgrad eller som bachelorgrad nummer to. Med godkjente kombinasjoner av utdanning på til sammen tre år, kan studentene søke det aktuelle fakultetet om å få tildelt grad og utstedt vitnemål.

Enkeltemneordningen gjelder i utgangspunktet bare for bacheloremner, men blir også brukt for masteremner på MN og JUS. Flere fakulteter har egne ordninger for å gi personer som ikke er programstudenter adgang til masteremner. Disse studentene betegnes ofte som hospitanter. De ulike hospitantordningene har ikke et felles, systematisert opplegg, men håndteres av de respektive fakultetene.

Livslang læring

UiOs tilbud knyttet til livslang læring har et betydelig omfang og er til dels flettet inn i det ordinære utdanningstilbudet. Den består for eksempel av:

- Videreutdanningsstudenter på ordinære studietilbud.
- Etter- og videreutdanning for skoleverket, for eksempel FIKS' kurs og rektorutdanningen.
- Faglig-pedagogisk dag og andre arrangementer.
- Tilbud ved Naturfagsenteret, KURT, museene og observatoriet.
- Skreddersydde opplegg for bedrifter, for eksempel på MN.
- Spesialistutdanning for flere av helseprofesjonene.
- Erfaringsbaserte mastergrader med og uten betaling.
- Nettkurs og MOOCs, gratis og åpne for alle.

Årsstudier og enkeltemner har ofte vært nevnt som ordinære studietilbud som benyttes til videreutdanning. Et blikk på alderssammensetningen til studentene på disse studietypene gir et litt mer nyansert bilde. På årsstudier ser vi at andelen studenter mellom 19 og 24 år er vesentlig lavere enn på bachelorprogrammene, 50% på årsenhetene versus 69% på bachelorprogrammene. På årsenhetene er 17% av studentene 31 år eller eldre, mens den tilsvarende andelen for bachelorprogrammene er 12%. Dette kan tyde på at årsstudier brukes både som en måte å prøve ut høyere utdanning på og som videreutdanning.

Til sammenligning er 40% av enkeltemnestudentene 31 år eller eldre. Cirka en tredjedel av enkeltemnestudentene har avlagt en grad ved UiO fra før, og opp mot 60% har avlagt emner innenfor rammen av et studieprogram. Dette kan tyde på at enkeltemneordningen i større grad brukes som videreutdanning.

Dette illustrerer at målgruppen for livslang læring er svært mangfoldig. Heterogeniteten i UiOs fagportefølje fører til at fagmiljøene opererer i ulike kontekster når det gjelder muligheten for gjenbruk av ordinære emner til livslang læring. Omfanget av etter- og videreutdanning med egenbetaling er lavt, noe som også skyldes målgruppenes ulike betalingsvilje og -evne. Den siste tiden har UiO imidlertid arbeidet med å få på plass bedre administrative rutiner for å tilby etter- og videreutdanning samt oppdaterte budsjetteringsverktøy.

Indikatorer for vurdering av kvaliteten i utdanningsporteføljen

Som del av arbeidet med utdanningsporteføljen er det etablert et knippe indikatorer som belyser viktige og prioriterte kvalitetskennetegn ved utdanningene. Indikatorene skal først og fremst brukes på programnivå,

men noen av dem egner seg også til bruk på fakultets- eller institusjonsnivå. Indikatorsettet består i dag av de følgende kvantitative og kvalitative indikatorene:

<i>Kvantitative indikatorer</i>	<i>Kvalitative indikatorer</i>
• søkere per studieplass (førsteprioritet) • utnyttelse av kapasiteten (oppfyllingsgrad) • studiepoeng per student per år • gjennomføringsandel • ressursbruk per student (vit. årsverk)	• forskningsmessig basis • strategiske og komparative fortrinn • evalueringsresultater

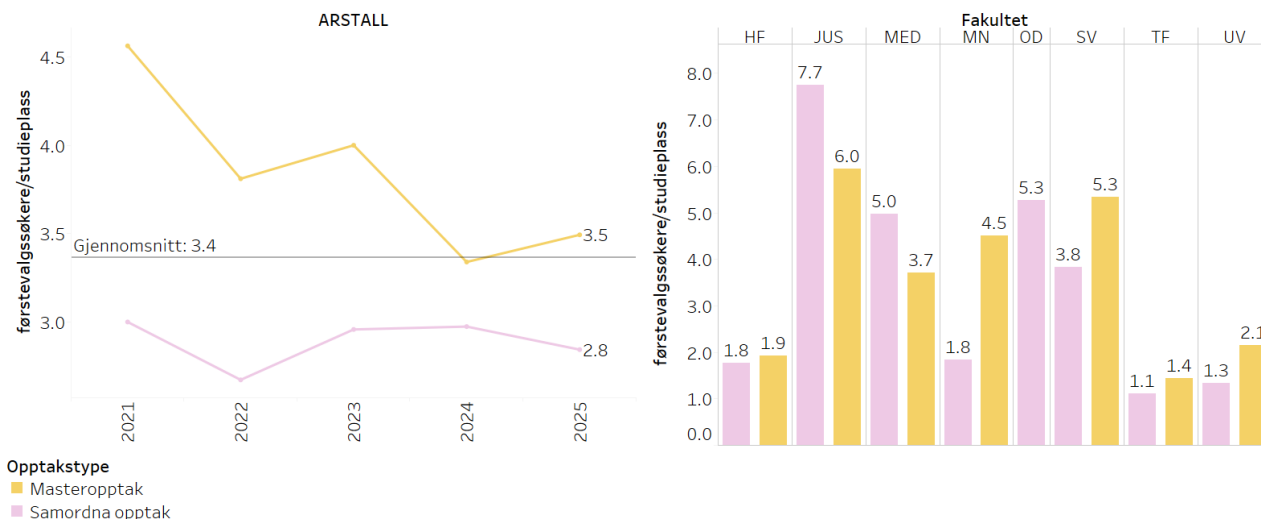
UiO er godt vant med å bruke de fire første kvantitative indikatorene, men det gjenstår en diskusjon om hvordan man bruker de øvrige indikatorene. I det følgende vil vi vise fram UiOs resultater på hver av de kvantitative indikatorene. Vi vil også vise fram diskusjonen som har vært om de kvalitative indikatorene, blant annet på hvilket nivå de skal vises fram og aggregeres.

Samtidig er det viktig å understreke at utdanningsvirksomheten er så mangfoldig og kompleks at det å komme fram til noen få, gyldige indikatorer er svært krevende. En indikator er i prinsippet noe som kan presist avgrenses og defineres, men utdanningsvirksomheten krever at man ivaretar mange sentrale hensyn som ikke lar seg enkelt tallfeste. Å forstå konteksten for tallene er like viktig som å forstå selve tallene. Dette kan vi imidlertid bøte på ved å ha flere indikatorer, både kvantitative og kvalitative, som til sammen har som sitt primære formål å løfte fram problemstillinger til diskusjon. Den følgende teksten er derfor en generell introduksjon til arbeidet som er gjort så langt, slik at universitetsstyret kan komme med innspill. I neste runde må diskusjonen tas med tilbake til fakultetene.

Søkere per studieplass (førsteprioritet)

Antall førsteprioritetssøkere per utlyste studieplass til et studieprogram er et uttrykk for hvor stor søkingen til studieprogrammene er, sett i forhold til antallet utlyste plasser. Figuren under til venstre viser utviklingen i gjennomsnittlig antall førstevalgsøkere per studieplass ved UiO de siste fem årene, fordelt mellom studieprogram som lyses ut i hhv. Samordna opptak og lokalt opptak til halvannet- til toårige masterprogram. Figuren under til høyre viser gjennomsnittlig antall førstevalgssøkere per studieplass i 2025, fordelt på fakulteter.

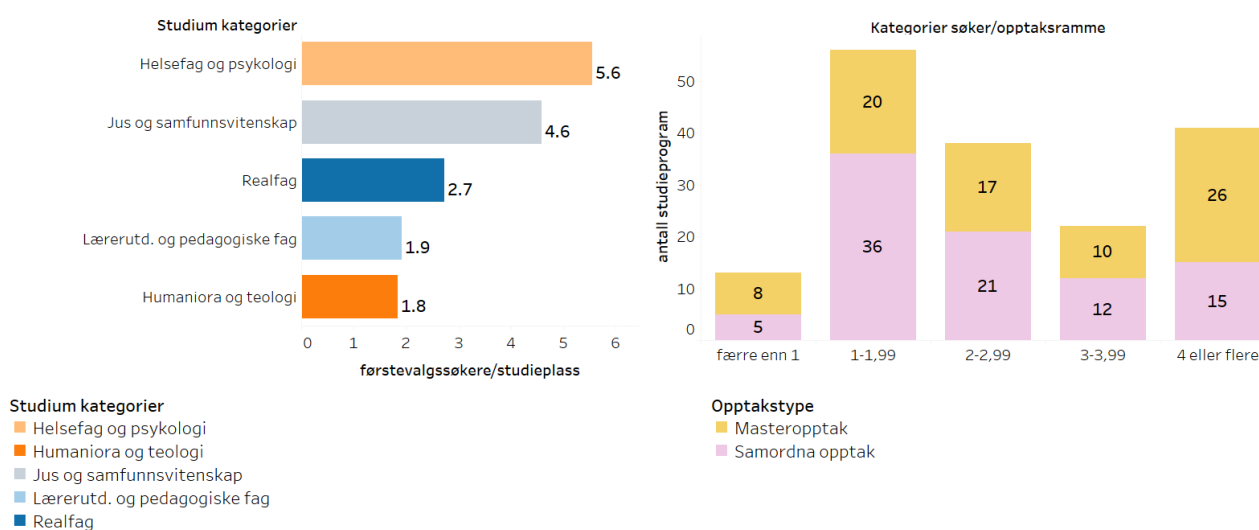
Figur 14: Søker per studieplass – utvikling UiO og fakultetsfordelt 2025

Vi ser at antallet førsteprioritetssøkere per utlyste studieplass de siste fem årene har vært noenlunde stabilt for grunnutdanningene (gul strek), men at det er betydelige forskjeller mellom fakultetene. For masteropptaket (lilla strek) har antallet falt betydelig de siste årene, noe som i hovedsak skyldes innføringen av studieavgifter og et stort fall i antallet internasjonale søkere til UiOs engelskspråklige masterprogram.

Noe av forklaringen på fakultetsforskjellene kommer til syne når vi ser på søker per studieplass fordelt på studium, jf. at fakultetene har ulike faglige profiler og dermed ulike søkemønster. Helsefag og psykologi samt Jus og samfunnsvitenskap er på topp, mens Lærerutdanning og pedagogiske fag samt Humaniora og teologi har få søkere per studieplass:

Figur 15: Søker per studieplass fordeling på studiumkategori og spredning søknadsalternativer 2025

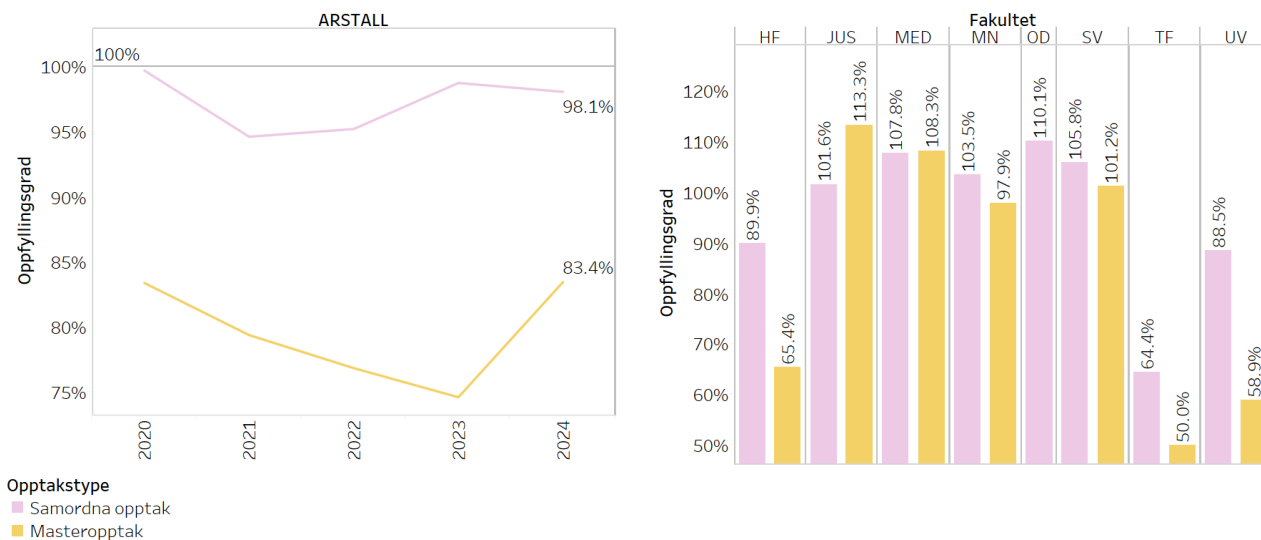
Oversikten til høyre i figur 14 viser dessuten den store spredningen blant studietilbudene. En stor andel av UiOs studietilbud har færre enn to søkere per studieplass, og er dermed sårbare med tanke på både å fylle kapasiteten sin og få tilstrekkelig mange høyt kvalifiserte søkere til å sikre god gjennomføring. Samtidig er det en betydelig gruppe studietilbud som har mange søkere per studieplass og dermed gode forutsetninger for å rekruttere høyt kvalifiserte søkere.

Oppfyllelsesgrad (kapasitetsutnyttelse)

Oppfyllelsesgraden for et studieprogram er forholdet mellom antall møtte studenter på programmet og antall utlyste plasser for programmet. Den fungerer som mål på hvor godt hvert program fyller kapasiteten. For å fylle kapasiteten er man avhengig av tilstrekkelig mange kvalifiserte søkere, at det gis nok tilbud i de ulike opptakene og at ressurser omdisponeres hvis plasser blir stående tomme.

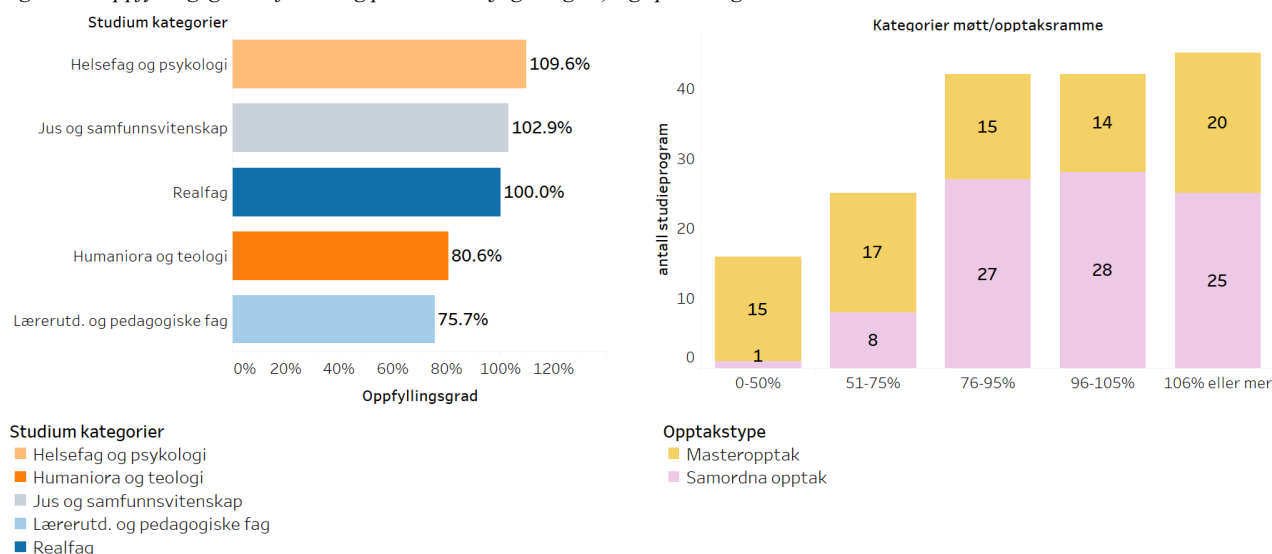
Summen av UiOs oppfyllelsesgrad for grunnutdanningene er nær 100%, men summen skjuler at noen fakulteter har lavere oppfyllelsesgrad mens andre har høyere. UiO fyller ikke kapasiteten på masternivå, men det er noe bedring de siste årene. De fleste fakultetene fyller ikke kapasiteten, men noen få ligger over 100%.

Figur 16: Oppfyllelsesgrad – utvikling UiO siste fem år og fakultetsfordelt 2024

Ser vi på oppfyllelsesgrad brutt ned på studiumkategorier, varierer oppfyllelsesgraden en del mellom de ulike kategoriene. Helsefag og psykologi er på toppen av oversikten og Lærerutdanning og pedagogiske fag er på bunnen. Om lag halvparten av studieprogrammene fyller kapasiteten sin, men resten fyller ikke kapasiteten.

Figur 17: Oppfyllelsesgrad – fordeling på studium (fagkategori) og spredning søknadsalternativer 2024

Oppfyllelsesgraden er til en viss grad en flytende størrelse, siden UiO selv avgjør hvor stor kapasiteten på hvert studietilbud skal være. I dag vedtas opptakskapasiteten formelt av rektor, men reelt er det fakultetene som avgjør kapasiteten når de vurderer ressursgrunnlaget sitt og foreslår opptakskapasitet i de årlige innmeldingene til Studieavdelingen. Oppfyllelsesgraden er en viktig del av fakultetenes kunnskapsgrunnlag i disse vurderingene.

Innretningen av UiOs utdanningsportefølje må ta mange hensyn, både til den faglige utviklingen, utdanningenes kvalitet, samfunnets kompetansebehov, søkerens etterspørsel og fakultetenes ressurser. I tillegg legger det nye nasjonale finansieringssystemet og den justerte interne fordelingsmodellen stor vekt på studiepoengproduksjon og gjennomføring.

Som nevnt foran har UiO de siste 15-20 årene hatt en stram styring av opptakskapasiteten, men universitetsledelsen har nå åpnet opp for økt opptak dersom fagmiljøene har kapasitet til det. Dette gir fakultetene mulighet til å ta opp flere studenter, dersom det er ledig kapasitet. Samtidig er utgangspunktet at UiOs aktivitetsnivå over tid skal være i balanse med ressursgrunnlaget, jevnfør kapittelet om utdanningsøkonomi tidligere i dette notatet. Dette innebærer at det reelt sett er tre hovedmåter å finansiere nye og endrede studietilbud på:

- Tilførsel av friske midler: Dette er aktuelt dersom KD tildeler friske studieplasser til UiO. I den grad UiO får slike tildelinger, vil de trolig være øremerket til regjeringens prioriterte formål.
- Omdisponering av ressurser: Dette er aktuelt dersom man vil flytte kapasitet mellom program. Dette vil trolig være hovedmåten å finansiere nye og endrede studietilbud på framover.
- Nye måter å bruke eksisterende ressurser på: Dette er aktuelt dersom det er ledig kapasitet i et fagmiljø til å gi noe mer undervisning og veiledning enn i dag.

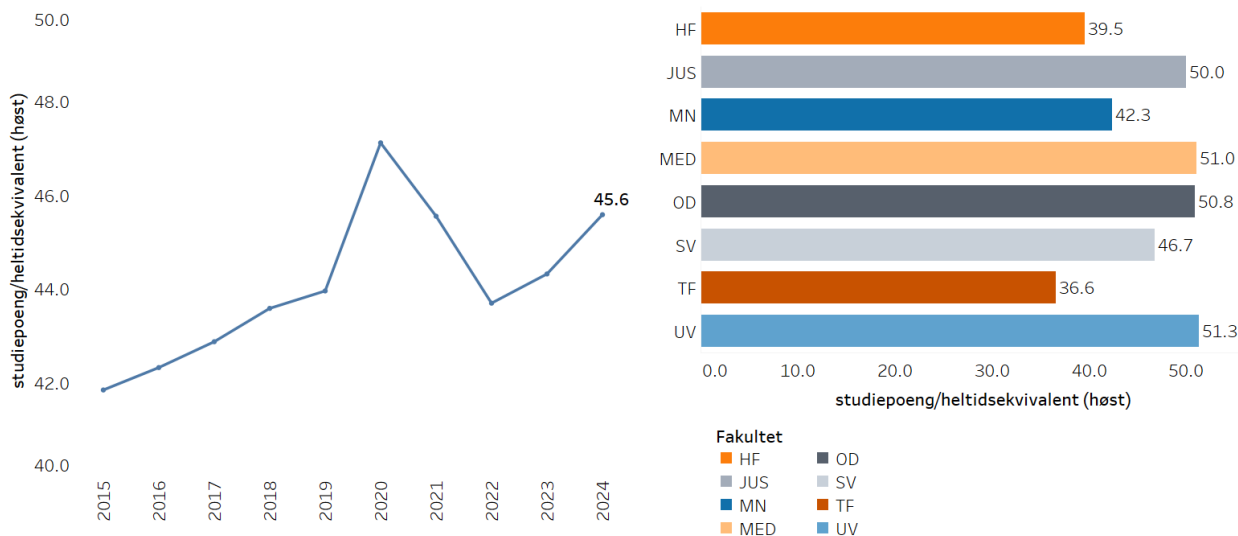
De fleste fakultetene har foreslått kun små endringer i opptakskapasiteten for studieåret 2026/2027. Endringene handler om kapasitetsøkning innenfor eksisterende ressurser eller en kombinasjon av kapasitetsøkning og omdisponering av ressurser. Oppmykningen av føringene om opptakskapasiteten skal være et nullsumspill har foreløpig ikke gitt vesentlige endringer, men tilbakemeldingene tyder på at fakultetene opplever bedre handlingsrom for å utnytte utdanningskapasiteten sin.

Studiepoeng per student

Antall studiepoeng per student brukes ofte som et mål på studentenes produktivitet og progresjon, og det finnes ulike måter å beregne dette forholdstallet på. UiO tar utgangspunkt i internfinansierte studiepoeng, det vil si utdanning finansiert av bevilgningen fra KD. Student (nevner) er heltidsekvivalenter registrert i høstsemesteret. For heltidsprogrammer blir én student lik én heltidsekvivalent. Enkeltemnestudenter forventes å avlegge 10 studiepoeng hvert semester, noe som tilsvarer 0,33 heltidsekvivalenter. I det følgende omtaler vi indikatoren som antall studiepoeng per student. Vi har sett bort fra studenter registrert på videreutdanningsprogram og diverse program av mindre omfang.

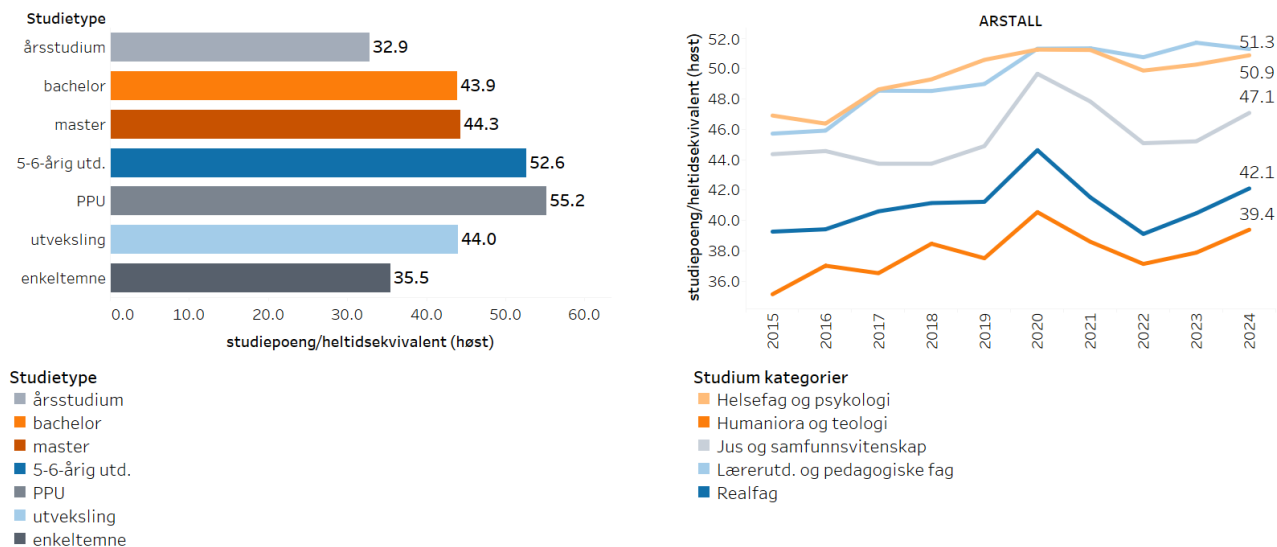
Antall studiepoeng per student hadde en nedgang fra 2011 til 2015, før det gradvis steg fra år til år fram mot rekord- og pandemiåret 2020. Deretter sank antall studiepoeng per student frem til 2022, før det i de påfølgende årene har steget igjen. Antall studiepoeng per student i 2025 varierer mellom fakultetene. MED, UV og JUS ligger høyest, mens HF og TF ligger lavest.

Figur 18: Utvikling i antall studiepoeng per student og fordeling på fakulteter 2024

Antall studiepoeng per student i 2024 varierer også mye mellom studietypene. Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) ligger høyest, etterfulgt av fem- og seksårige studieprogram (langgrad). Antall studiepoeng per student er lavest på årsstudier og blant enkeltemnestudentene. Figur 18 viser fordelingen i antall studiepoeng per student på studietyper (2024) og studiumkategorier (utvikling de siste ti årene).

Figur 19: Studiepoeng per student 2024 og utvikling siste fem år fordelt på studietyper og studiumkategorier

Høyest antall studiepoeng per student i 2024 er studiumkategoriene Helsefag og psykologi og Lærerutdanning og pedagogiske fag. Lavest er studiumkategorien Humaniora og teologi.

Antall studiepoeng per student har steget i perioden innenfor alle kategoriene. Mens utviklingen har vært relativ lik innenfor de tre kategoriene Jus og samfunnsvitenskap, Lærerutdanning og pedagogiske fag og Realfag, har Helsefag og psykologi og Lærerutdanning og pedagogiske fag byttet på å ligge øverst.

Ifølge database for statistikk om høyere utdanning (DBH) har UiOs antall studiepoeng per student ligget like under gjennomsnittet for universitetene de siste fem årene. I 2019 og 2020 lå UiO over UiB i antall studiepoeng per student, men nedgangen etter pandemien var større ved UiO enn ved flere andre universiteter. UiO har hatt en positiv utvikling siden 2022, og i 2024 lå UiO dermed nærmere snittet for universitetene igjen.

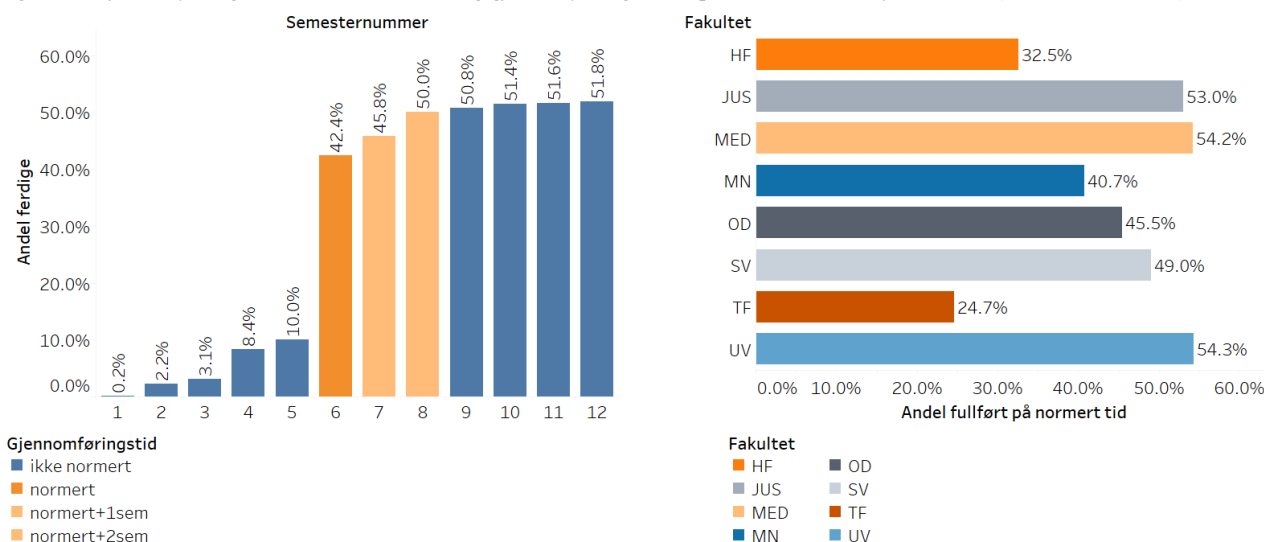
En fulltidsstudent forventes å avlegge 30 studiepoeng per semester. Studentene må holde en viss progresjon for å beholde studieretten sin; de må vanligvis avlegge minst 15 studiepoeng per semester, med mindre de har fått innvilget permisjon eller redusert studieprogresjon. Samtidig kan den enkelte studenten ha mange ulike grunner til å avlegge færre studiepoeng per semester. Dette kan skyldes at de melder seg av eksamen eller ikke består eksamen, eller at de er meldt til emner over flere semestre. Noen studenter har trolig heller ikke intensjon om å avlegge studiepoeng, særlig blant enkeltemnestudentene. På aggregert nivå forteller antall studiepoeng per student noe om studentgruppers produktivitet, men gjennomsnittet kan ikke brukes direkte til oppfølging av enkeltstudenter. På UiO- og fakultetsnivå, og på større studieprogram, er det imidlertid interessant å følge med på utviklingen og vurdere tiltak.

Gjennomføringsandel – normert tid

Med gjennomføringsandel på normert tid menes andelen studenter som gjennomfører utdanningen på normert tid, det vil si innenfor den forventede tidsbruken på programmet. For bachelorprogram er normert tid tre år/180 studiepoeng. For toårige masterprogram er normert tid to år/120 studiepoeng. For femårige masterprogram er normert tid fem år/300 studiepoeng. For seksårige profesjonsutdanninger er normert tid seks år/360 studiepoeng. I dette kapittelet ser vi nærmere på disse fire programtypene.

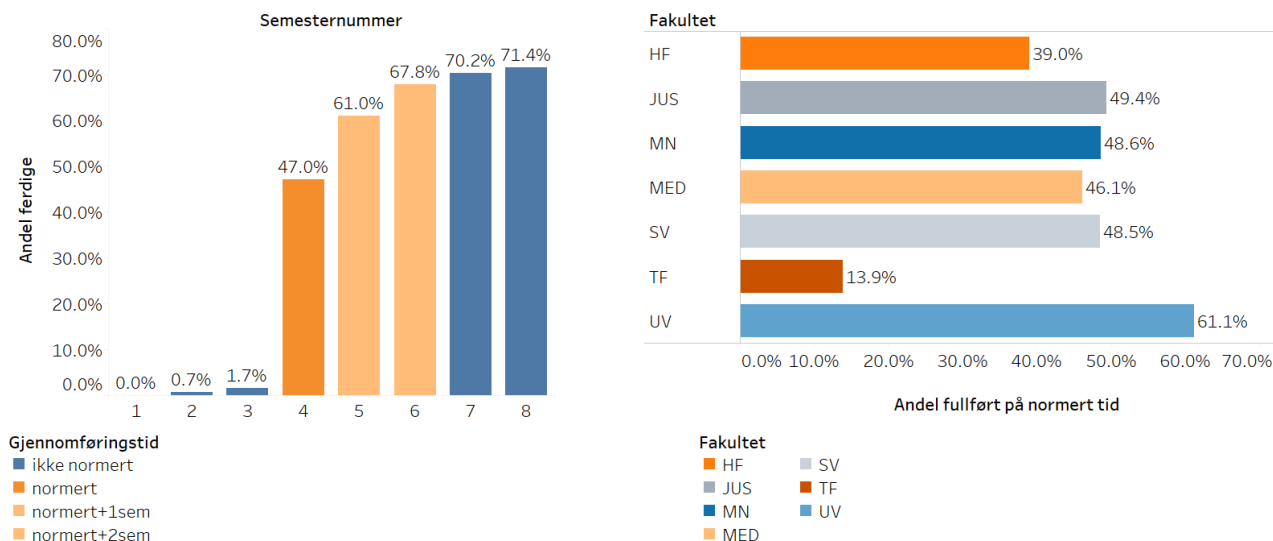
Figurene 20 og 21 under viser gjennomføringsandelen blant studenter som startet på et bachelorprogram eller toårig masterprogram ved UiO i hhv. tidsrommet 2017-2021 og 2018-2022, inkludert gjennomføringsandel på normert tid per fakultet. De venstre figurene viser akkumulert gjennomføring etter hhv. normert tid, normert tid pluss ett semester, normert tid pluss to semestre eller ikke gjennomføring på normert tid. X-aksen er antall semestre på programmet.

Figur 20: Gjennomføring bachelorstudier totalt og gjennomføringsandel på normert tid ved fakultetene (startår 2017-2021)

For bachelorstudiene øker den samlede gjennomføringsandelen på normert tid med nesten 10 prosentpoeng ved å legge til noen semestre ekstra studietid. Når det gjelder gjennomføringsandel på normert tid ligger bachelorstudentene ved UV, MED og JUS er på topp. Disse fakultetene har imidlertid få bachelorprogram, sammenlignet med MN og HF som ligger lavere i andelen gjennomføring på normert tid.

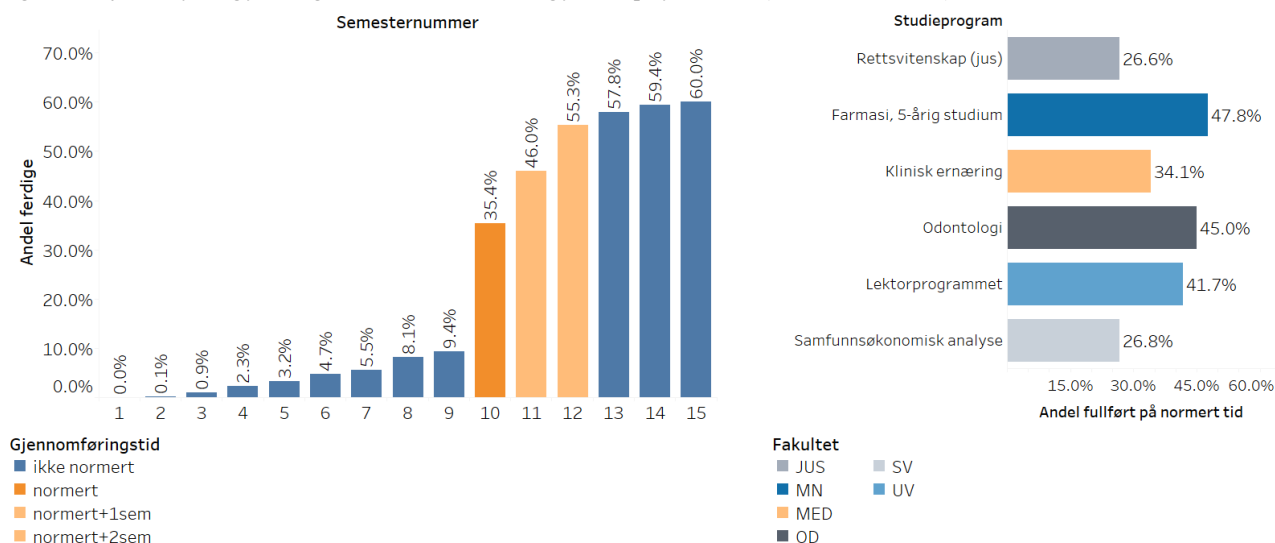
Figur 21: Gjennomføring toårige masterstudier totalt og fordelt på fakulteter (startår 2018-2022)

Gjennomføringsandel på normert tid er betraktelig høyere for de toårige masterstudiene enn for bachelorstudiene. For de toårige masterstudiene øker andelen fullførte også betydelig ved å legge på inntil to ekstra semestre; den er knapt 15 prosentpoeng høyere med et semesters ekstra studietid og over 20 prosentpoeng høyere med to semesters ekstra studietid. De toårige masterstudiene på UV har den klart høyeste gjennomføringsandelen på normert tid, mens JUS, MN og SV ligger ganske likt i underkant av 50% gjennomføringsandel. Lavest gjennomføring på normert tid finner vi på HF og TF.

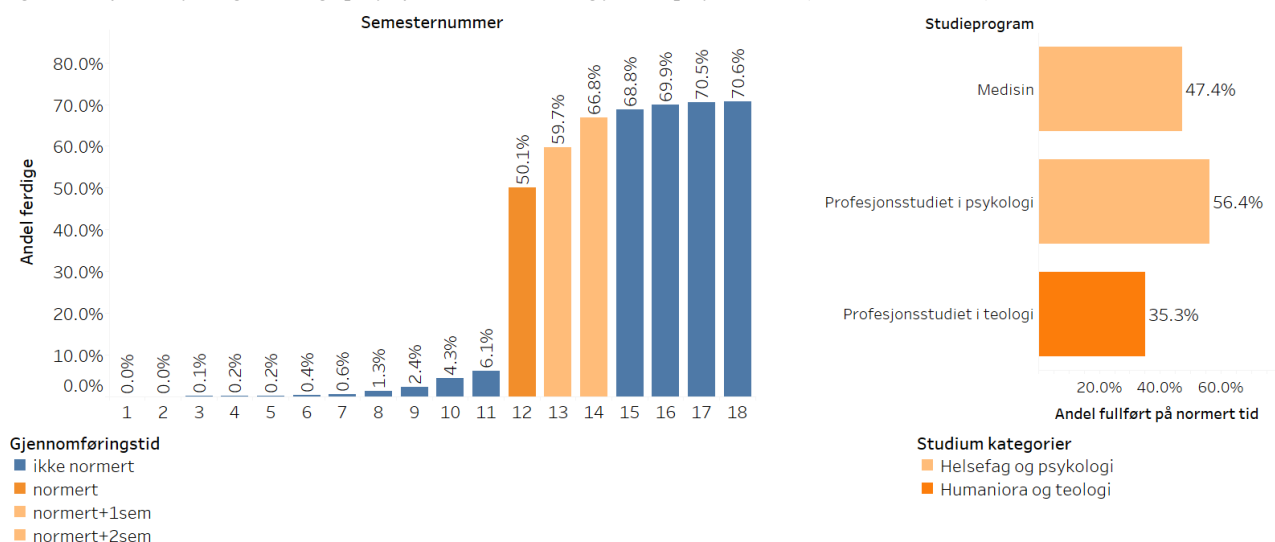
Figurene 22 og 23 under viser gjennomføringsandelen blant studenter som startet på et femårig masterprogram eller seksårig profesjonsprogram ved UiO i hhv. tidsrommet 2015-2019 og 2014-2018, inkludert gjennomføringsandel på normert tid per studieprogram. Siden det er relativt få fem- og seksårige program, utgjør hvert program en egen forekomst.

Figur 22: Gjennomføring femårige masterstudier totalt og fordelt på fakulteter (startår 2015-2019)

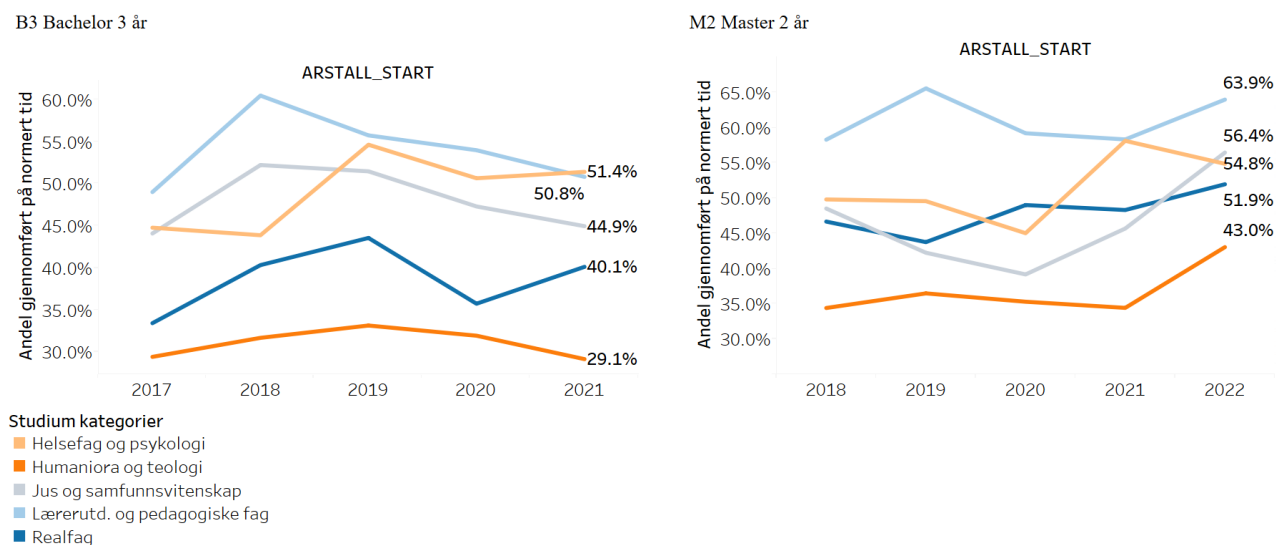
De femårige masterstudiene har lav gjennomføringsandel på normert tid, men den samlede gjennomføringsandelen på normert tid øker betraktelig ved å legge til noen semestre ekstra studietid. I 2025 er det høyest gjennomføring på masterstudiene i farmasi og odontologi og lavest på masterstudiene i samfunnsøkonomisk analyse og rettsvitenskap.

Figur 23: Gjennomføring seksårige profesjonsstudier totalt og fordelt på fakulteter (startår 2014-2018)

Gjennomføringsandelen på normert tid er betraktelig høyere for de seksårige profesjonsutdanningene enn for de femårige masterstudiene. I 2025 er det høyest gjennomføring på profesjonsstudiet i psykologi. Også for de seksårige studieprogrammene øker gjennomføringen betraktelig med noen semestre ekstra studietid.

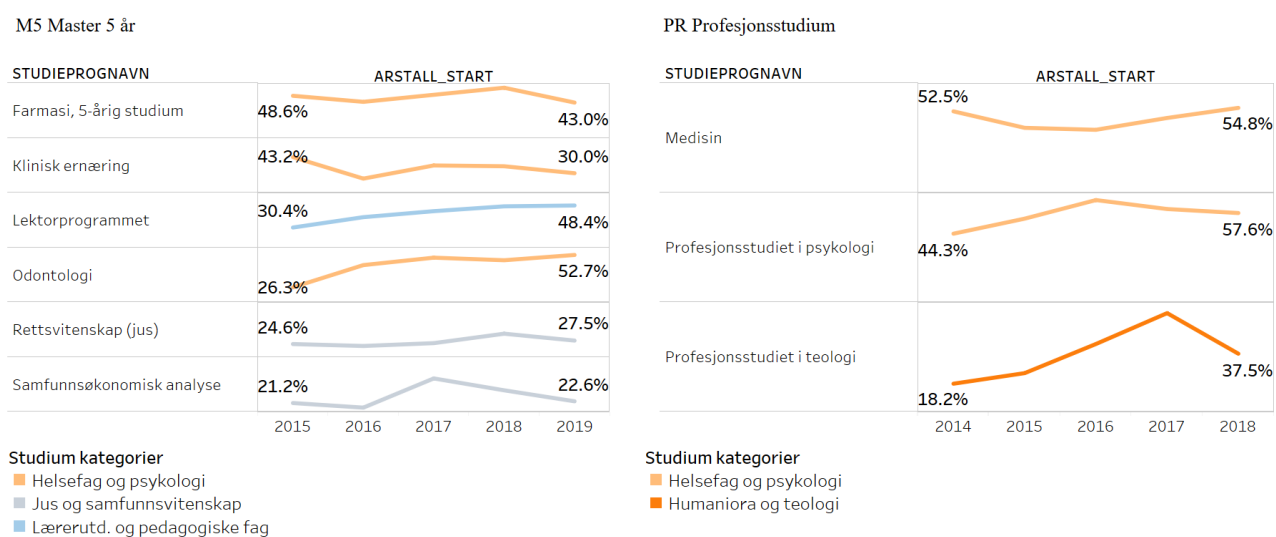
Figur 24: Gjennomføring bachelorstudier og toårige masterstudier fordelt på studium - utvikling

Gjennomføring på normert tid på bachelornivå har økt mest i studiumkategoriene Realfag og Helsefag og psykologi. Både Lærerutdanning og pedagogiske fag, Humaniora og teologi og Jus og samfunnsvitenskap ligger på om lag samme nivå i begynnelsen og slutten av perioden, men det har vært svingninger underveis. Det har også vært svingninger underveis for de toårige masterstudiene, men i perioden som helhet har gjennomføringen på normert tid økt i alle studiumkategorier. Størst økning finner vi innenfor Humaniora og teologi, der gjennomføringen på normert tid har økt med 8,6 prosentpoeng.

Tilsvarende utviklingslinjer for de femårige masterstudiene og de seksårige profesjonsstudiene følger under. Vi viser også her fram utviklingen for hvert enkelt program, men har markert hvilken studiumkategori programmene tilhører med fargen på grafene.

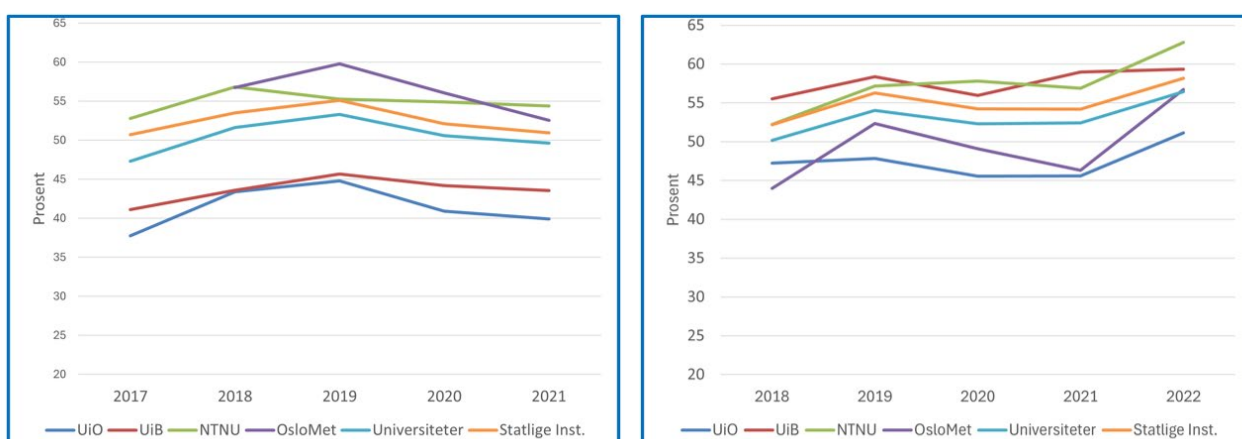
Figur 25: Gjennomføring femårige masterstudier og seksårige profesjonsstudier - utvikling

De aller fleste programmene har hatt en positiv utvikling i perioden. Den største positive utviklingen ser vi på det femårige masterstudiet i odontologi, som har hatt en økning på 26,4 prosentpoeng blant de fem siste startårene som har kunnet fullføre på normert tid. Lektorprogrammet og profesjonsstudiet i psykologi har også hatt en stor økning. Masterstudiene i farmasi og klinisk ernæring har hatt en negativ utvikling.

Vi har sammenlignet UiOs gjennomføringstall på treårig bachelorutdanning og toårig masterutdanning med resten av sektoren. Sammenligningen viser at UiO ligger lavt på gjennomføring på normert tid. UiOs gjennomføringstall er langt under snittet for alle statlige institusjoner og snittet for universitetene, både på bachelor- og masternivå, noe som går frem av figuren under.

Figur 26: Gjennomføring – bachelorstudier og toårige masterstudier på normert tid nasjonalt, hentet fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH)

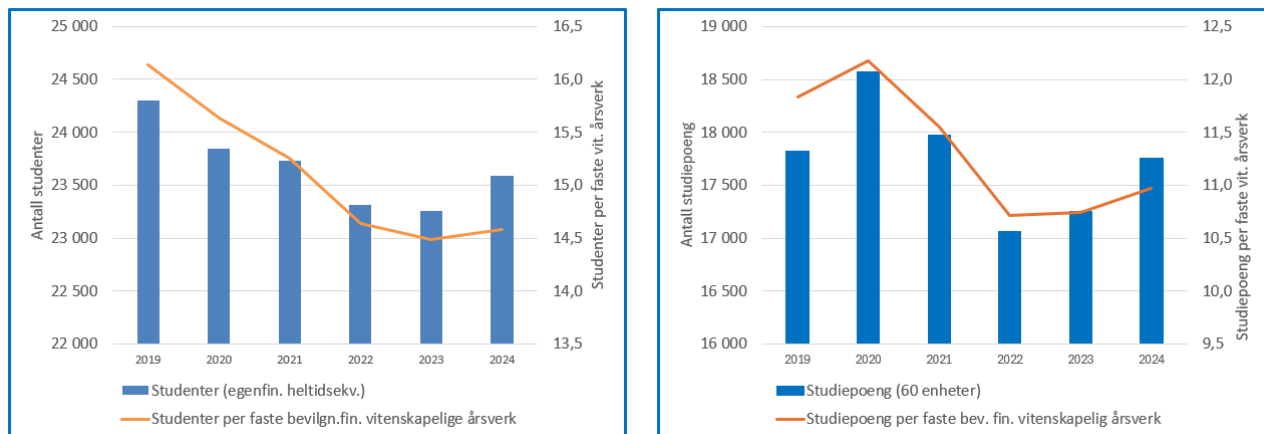

Oppsummert utgjør bachelorstudentene UiOs største studentgruppe, men disse har også høyest frafall. Gjennomføringen har bedret seg noe de siste årene, men det er fremdeles slik at andelen studenter som ikke gjennomfører et bachelorprogram er høyere enn andelen som fullfører og får tildelt bachelorgraden. Andelen som fullfører studieprogrammet sitt, er betydelig høyere på toårige masterprogram og på fem- og seksårige program. Gjennomføringsgraden stiger altså jo høyere studienivået er. UiO har lave gjennomføringstall sammenlignet med resten av sektoren.

Ressursbruk per student

Det er i hovedsak fakultetene selv som analyserer ressursbruk per student, og det inngår som en nødvendig og naturlig del av arbeidet med løpende forvaltning av studieprogram og emner på hver enhet. Universitetsstyret møter denne diskusjonen ved etablering av nye studieprogram, siden ressursgrunnlaget for et studieprogram er et grunnleggende vilkår for utdanning av høy kvalitet og et vesentlig punkt i fakultetenes utredning. Dette ble også omtalt i perspektivanalysen som ble lagt fram for styret i mai 2025:

Figur 27: Studenter og studiepoeng (60poengsenheter) per faste vitenskapelig årsverk 2018-2024, hentet fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH)

I perioden sett under ett har antallet studenter gått ned med 3%, avlagte studiepoeng er på samme nivå og antall faste vitenskapelige årsverk har økt med 7%. Ser vi på forholdet mellom verdiene, er antall studenter per vitenskapelig årsverk redusert med 10% i perioden, og antall studiepoeng per vitenskapelige årsverk er redusert med 7% i perioden. Oppsummert har UiO gått ned i antall studenter og opp i antall vitenskapelige årsverk, uten at dette har gitt vesentlige resultater i flere studiepoeng eller bedre gjennomføring.

For å komme mer i inngrep med denne indikatoren på UiO-nivået, har utdanningskomiteen diskutert hvilke parametere som kan være aktuelle. Det er klart at antall vitenskapelige og administrativt ansatte er den mest vesentlige faktoren, og det kan gjerne sees i sammenheng med både antall emner, antall studenter og antall avlagte studiepoeng. Utdanningskomiteen anbefalte at man tester flere indikatorer mot hverandre, med et bredt utgangspunkt, for å se om det er samvariasjon eller uryddige mønstre. Dermed kan vi komme nærmere å identifisere hvilke faktorer knyttet til ressursbruk som er viktigst for utdanningskvaliteten.

Utdanningskomiteen stilte også spørsmål ved hvilke årsverk det er rimelig å ta med i en slik analyse. Det er vanlig å bruke alle faste bevilgningsfinansierte vitenskapelige undervisnings-, forskning- og formidlingsstillinger i slike oversikter, og det er også det som er gjort i figur 21 ovenfor. Dette inkluderer imidlertid også vitenskapelige årsverk som ikke driver med undervisning, for eksempel rene forskerstillinger. Dersom UiO skulle lage mer presise oversikter over de tilgjengelige undervisningsressursene, ville det være nødvendig å selekttere tydeligere de stillingstypene som har undervisning – og eventuelt også korrigere for hvor stor andel undervisning de ulike stillingstypene inneholder.

Undervisning og veiledning inngår i den delen av vitenskapelig ansattes arbeidsplikt som på de fleste fakultetene inngår i et timeregnskap. Oppgavene krever koordinering av mange ansatte på enheten, og i mange tilfeller også på tvers av flere enheter. Dette i motsetning til de vitenskapelig ansattes forskningsoppgaver, som gjerne utføres individuelt eller i forskergrupper. Når diskusjonen om undervisningsplanlegging løftes til utdanningskomiteen, har flere fakulteter etterlyst et ressursstyringsverktøy som gjør det lettere å holde oversikt over hvilke vitenskapelig ansatte som til enhver tid er tilgjengelig for undervisning,

gjørne med prognosefunksjoner som lar dem planlegge undervisning i framtidige semestre. HF piloterer et verktøy nå, og diskusjonen tas videre med fakultetene i utdanningskomiteen og studieledernetverket.

Forskningsmessig basis

Sterke forskningsmiljøer gir UiO gode forutsetninger for å tilby forskningsbasert utdanning av høy kvalitet. I UiOs årsrapport har alle fakulteter forskningsmiljøer som vurderes som fremragende. Kriteriene som brukes er Forskningsrådets nasjonale fagevalueringer, Sentre for fremragende forskning (SFF) tildelt av Forskningsrådet, og eksterne midler for fremragende forskning fra FRIPRO-ordningen og fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon (ERC). Spørsmålet blir imidlertid hvordan vi kan operasjonalisere sterke forskningsmiljøer og det grunnlaget de gir for høy kvalitet i studietilbudene.

Fagfellevurdering av vitenskapelig arbeid og publikasjoner er det nærmeste vi kommer en god forståelse av kvalitet i forskningen. I Forskningsrådets nasjonale fagevalueringer, vurderer internasjonalt sammensatte ekspertpaneler forskningskvaliteten ut ifra ett spekter av faktorer, blant annet forskningens originalitet og samfunnsverdi, og publiseringsmønstre. Forskningsrådets nyere fagevalueringer av medisin, odontologi og psykologi (2025), matematikk, IKT og teknologi (2025), kjemi, fysikk og geofag (2024), biovitenskap (2024), rettsvitenskap (2021), samfunnsvitenskap (2018), utdanningsvitenskap (2018) og humaniora (2017) viser at UiO har noen av de sterkeste forskningsmiljøene i Norge innenfor disse fagområdene. Flere miljøer får høyeste karakter, som betyr at forskningen betraktes som internasjonalt fremragende.

Å bygge fremragende forskningsmiljøer er arbeid som foregår over flere år, og som krever langsiktige og forutsigbare økonomiske rammer og forskningspolitiske prioriteringer. Arbeidet omfatter tilgang til ressurser (inkludert å vinne frem på arenaer for eksterne konkurransebaserte midler), fasiliteter og støtteapparat, forskningsinfrastruktur, rekruttering av talenter og karrierestøtte, integritet i forskningen, og ikke minst god ledelse og kultur som fremmer banebrytende forskning.

Status i 2025 er at UiO har en stor bredde av forskermiljøer og forskere som hevder seg på et høyt internasjonalt nivå. ERC-aktiviteten er høy og stabil og for SFF-tildelinger har UiO holdt stabilt nivå de siste rundene (2018 og 2023). UiO har per tiden 10 av 19 SFF-er i Norge. I tillegg fikk UiO 23 FRIPRO-tildelinger i 2024 og 22 så langt i 2025, som utgjør ca. 31% av den nasjonale tildelingen. UiO er fornøyd med status og utvikling på denne styringsparameteren, og en viktig oppgave fremover vil bli å befeste og bygge videre på denne posisjonen. UiO gjøre det også bra innenfor tematiske- og innovasjonsutlysninger i EU og Forskningsrådet, men har her et potensial for å øke.

Selv om det er krevende å se den direkte koblingen mellom hvordan god forskning oversettes til god undervisning, er det en enorm styrke for UiOs utdanningsvirksomhet at både undervisere og fagmiljøer er i front på sine felt. Samtidig er det ikke et en-til-en-forhold mellom utdanninger som har sterke forskningsmiljøer i ryggen og utdanningenes resultater på de øvrige indikatorene. Disse utdanningene kan også ha problemer med søkningen, lav gjennomføring og lav studiepoengproduksjon. Det er derfor desto større grunn til å koble de kvantitative resultatene og de kvalitative vurderingene av forskningsmessig styrke og relevans, for å identifisere hvor det er behov for å gjennomføre forbedringstiltak.

UiO lykkes også godt på konkurransearenaer for utdanningskvalitet, særlig de som krever en forskende tilnærming til arbeidet med å videreutvikle kvaliteten. UiO har fire sentre for fremragende utdanning og deltar i et femte, samt flere fagmiljøer som har nådd opp i nasjonal konkurranse om midler. Meritteringsordningen for utdanningsfaglig kompetanse bidrar til å løfte fram enkeltpersoners målrettede og systematiske arbeid med undervisning over tid. De meritterte utdannerne har dokumentert arbeidet sitt i tråd med fire kriterier utledet fra prinsippet om *Scholarship of Teaching and Learning* (SoTL): fokus på studentenes læring klar utvikling over tid en forskende tilnærming samt kollegial holdning og praksis. De bidrar aktivt i kvalitetsarbeidet og fornyelsen av utdanningsporteføljen ved UiO. Jf. også innledningen ovenfor om det pedagogiske utviklingsarbeidet i LINK og de andre støttemiljøene for utdanningsutvikling.

Strategiske og komparative fortrinn

Vurderingen av strategiske og komparative fortrinn er aktuell både for utdanningsvirksomheten som helhet og for de enkelte utdanningene. De strategiske fortrinnene handler om hvilke utdanninger UiO ønsker å ha, og prioriterer å ha, på bakgrunn av ledelsens og fakultetenes vurderinger av blant annet politiske føringer, fagmiljøenes innretning og søkernes etterspørsel. De komparative fortrinnene handler om hvilke utdanninger UiO har særskilte forutsetninger for å tilby, for eksempel fordi fagmiljøer er spesielt sterke eller fordi de bare finnes ved UiO. UiO er ikke gitt et nasjonalt ansvar for bestemte fagområder fra myndighetenes side, men fakultetene og fagmiljøene opplever likevel at UiO har et særskilt ansvar for å forvalte de fagområdene som er små og sårbare i et nasjonalt perspektiv. I dette inngår også vurderinger av hvilken kunnskapsberedskap UiO som institusjon og det norske samfunnet har behov for.

UiOs styrker som forskningsuniversitet er godt dokumentert og vel kjent, men UiO har imidlertid også et svært godt utgangspunkt for å realisere et høyt nivå for utdanningsvirksomheten gjennom vår plassering i kunnskapsintensive omgivelser, godt kvalifiserte søkere samt sterke internasjonale forbindelser. UiO rekrutterer landets beste studenter og tilbyr noen av landets mest attraktive studieprogram. UiO er en attraktiv institusjon for internasjonale studenter. Mange av våre dyktige forskere er også svært gode undervisere. Vi har en rekke fremragende lærings- og undervisningsmiljøer fordelt over hele universitetet. Vi har et nyskapende og aktivt bibliotektilbud samt to store og profilerte universitetsmuseer.

Som hovedstadsuniversitet har UiO en unik posisjon med nærhet til de viktigste aktørene innen offentlig forvaltning og nasjonale kulturinstitusjoner. UiO befinner seg i en av de mest kunnskapsrike regionene i Europa, og mulighetene for samarbeid med arbeids- og næringslivet i regionen er stort. En stor andel av UiOs studenter har allerede tilbud om praksis gjennom studietiden, men potensialet stort for å få mer ut av samarbeidet med det kunnskapsintensive arbeidslivet som omgir oss. Mye ligger derfor til rette for at også mange flere studenter kan få tilbud om praksis integrert i utdanningene UiO tilbyr.

Det er en stor og økende interesse for pedagogisk utviklingsarbeid, og det kollegiale aspektet har stor vekt. UiO arbeider for å se de lokale støttemiljøene for kvalitetsutvikling mer i sammenheng og legge bedre til rette for erfaringsdeling og samarbeid på tvers. På UiO-nivået tilbyr LINK program for universitetspedagogisk basiskompetanse, kurs, seminarer og veiledning om teknologi og pedagogiske perspektiver. UiO har mange ressursmiljøer som bidrar med aktiviteter og kompetanse i arbeidet med å utvikle utdanningskvaliteten både på fakultetene, på Universitetsbiblioteket og i IT-avdelingen. En rekke forskere og

forskningsmiljøer har høyere utdanning og læring som forskningsfelt. Pedagogisk akademi er en kollegial arena for meritterte utdannere, hvor utdanningsutvikling og undervisningspraksis deles og diskuteres.

UiOs utdanningsportefølje i stort er resultatet av en rekke valg og prioriteringer som er gjort gjennom svært mange år, og hvor de strategiske og komparative fortrinnene er vurdert fortløpende. Både UiO som helhet og hvert fakultet har gjennomført egne prosesser for faglige prioriteringer og vurdering av konsekvensene for utdanningsporteføljen. I nyere tid er det imidlertid ikke gjort sammenfattende analyser av dette på UiO-nivået; det er både et spørsmål om dette er nødvendig, og hvordan dette bør gjennomføres. Dette vil vi diskutere nærmere med fakultetene, først og fremst i utdanningskomiteen.

For enkeltutdanninger er det fakultetene og fagmiljøene selv som vurderer de respektive utdanningenes strategiske og komparative fortrinn. Ved etablering av nye studieprogram gjør fakultetene rede for den faglige og strategiske begrunnelsen for forslaget, både med tanke på kvalitet og komparative fortrinn, behov for kompetanse i arbeidslivet samt målgruppe og rekrutteringspotensiale. Det er også relevant å vurdere hvorfor et studieprogram bør etableres ved UiO, og ikke på en annen norsk institusjon. Disse vurderingene kommer til syne også for universitetsstyret i den årlige saken om etablering og nedlegging av studietilbud.

Evalueringresultater

UiOs kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten slår fast at det er en grunnleggende målsetning at kvalitetsarbeidet skal ta utgangspunkt i oppdatert faglig og utdanningsfaglig kunnskap. Kvalitetssystemet skal bidra til et bredt kunnskapsgrunnlag der både kvalitativ og kvantitativ informasjon og forsknings- og utviklingsaktiviteter inngår. Systemet skal legge til rette for at studenter og ph.d.-kandidater, undervisere og andre aktører kan gi innspill. Kunnskapsgrunnlaget skal gi undervisere, studenter og ph.d.-kandidater informasjon, analyser og data for utvikling og læring og gi ledere på alle nivåer et grunnlag for beslutninger.

UiO har tilgang til store mengder data om studentenes utdanningsgjennomføring og -resultater både fra egne og eksterne undersøkelser. Dette omfatter for eksempel kandidatundersøkelser, søkerundersøkelser, læringsmiljøundersøkelser og Studiebarometeret. Fakultetene gjennomfører en rekke program- og emneevalueringer i tråd med de felles rutinene i kvalitetssystemet. Det er all grunn til å tro at UiO har et uutnyttet potensial i denne informasjonen, og at den kan brukes mer aktivt og målrettet i utviklingen av utdanningsporteføljen.

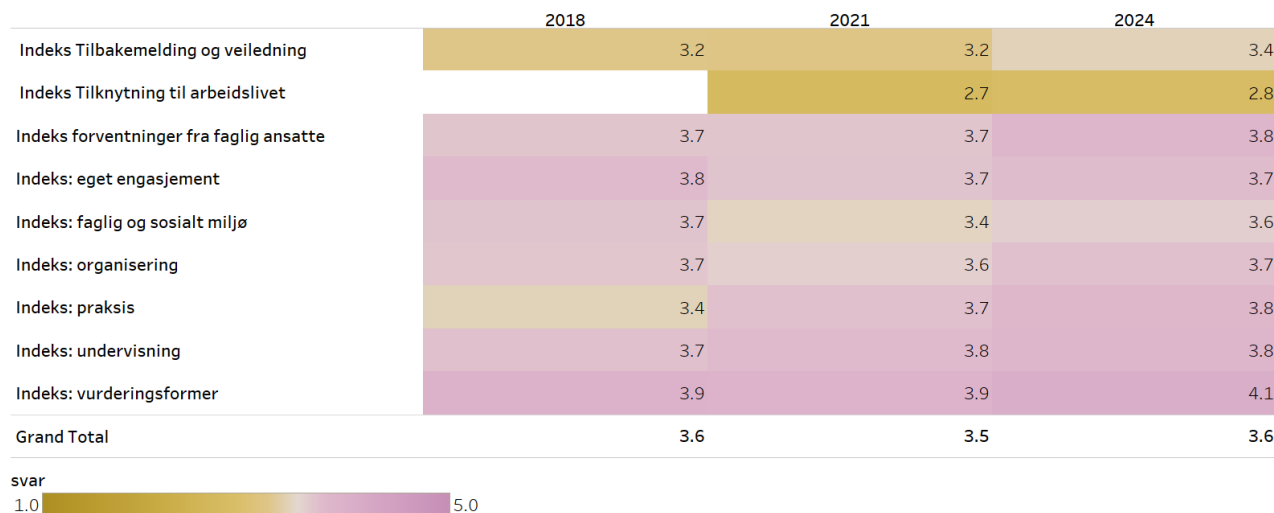
I dag er det først og fremst fagmiljøene og fakultetene som bruker dataene og evalueringresultatene i det lokale utviklingsarbeidet, og de blir i liten grad systematisert og aggregert med tanke på bruk av UiO-nivået. Dette er naturlig og ønskelig; UiO har et svært desentralisert kvalitetssystem, og eierskapet til kvalitetsarbeidet skal ligge nettopp i fagmiljøene og på fakultetene. Det er imidlertid naturlig at noe informasjon formidles også til institusjonsnivået, slik at universitetsstyret og -ledelsen er tilstrekkelig informert om kvalitetstilstanden ved UiO. Det er behov for å drøfte dette nærmere med utdanningskomiteen, med sikte på å etablere en felles forståelse av hvilken type evalueringresultater som er egnet.

I det følgende vil vi trekke fram tre institusjonsovergripende undersøkelser som gir viktig informasjon om kvalitetsarbeidet også for universitetsstyret og -ledelsen: studiebarometeret, UiOs egen kandidatundersøkelse og NIFUs kandidatundersøkelse.

Studiebarometerets resultater er jevnt over gode og egner seg for å se utvikling over tid for hvert studieprogram. UiO ser blant annet at en stor andel av studentene velger UiO fordi universitetet har et godt faglig omdømme. Studiebarometeret inneholder flere indekser, som er basert på svarene på flere enkeltspørsmål om samme tema. Skalaen er fra 1-5, og resultatene på indeksene er et gjennomsnitt av resultatene på enkeltspørsmålene som inngår. UiOs resultater på indeksene i tre utvalgte år framgår av figuren under.

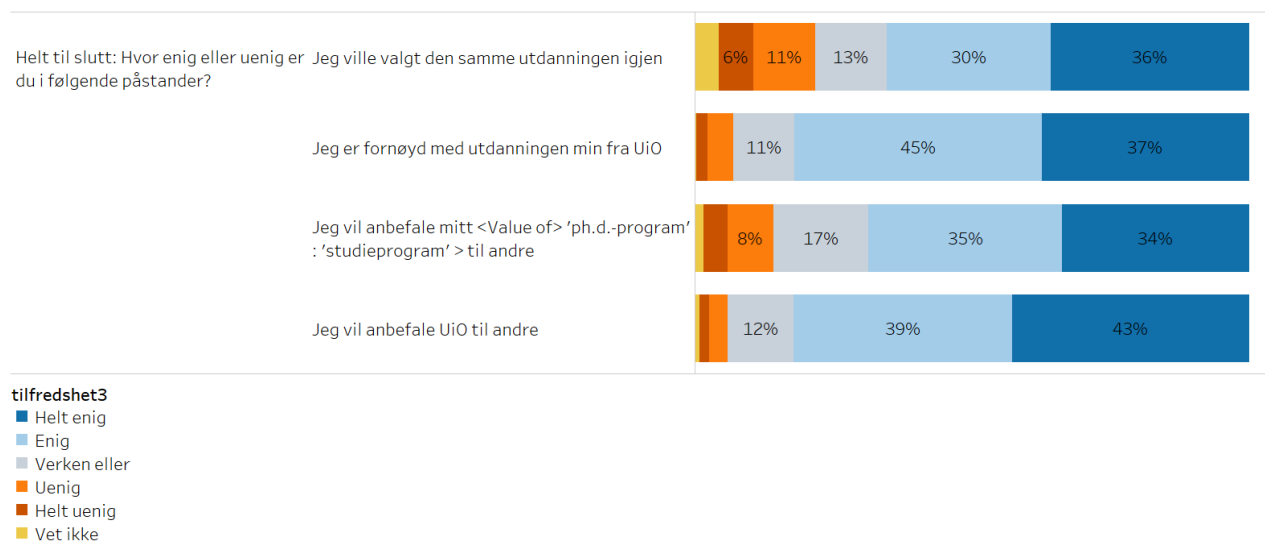
Figur 28: Studiebarometeret: Indekser som sammenfatter ulike tematikker fra Studiebarometeret i tre utvalgte år, skala 1-5

Indeksene er stabile, med små endringer. Institusjonelle resultater, slik de er presentert her, er i stor grad en konsekvens av UiOs styrker og svakheter som forskningsbasert breddeuniversitet. Vår mer teoretiske fagportefølje gjenspeiles i de relativt svake resultatene på indeksen for tilknytning til arbeidslivet. Dette er imidlertid også kartlagt i UiOs kandidatundersøkelse, som informasjon om hvordan kompetansen fra UiO kan brukes i arbeidslivet. Indeksen for tilbakemelding og veiledning er UiOs nest svakeste og inneholder spørsmål om tilbakemeldinger på eget arbeid fra både faglige ansatte og andre studenter.

UiOs kandidatundersøkelse fra 2023 gir mange positive tilbakemeldinger. De aller fleste kandidatene lykkes i arbeidsmarkedet. 9 av 10 er i arbeid innen et halvt år etter endt utdanning, og over halvparten fikk sin første jobb før de hadde fullført utdanningen. 8 av 10 opplever at utdanningen er relevant for deres nåværende jobb. 44% av kandidatene ønsker seg flere muligheter for å gjennomføre praksis, og forbedringspotensialet synes å være størst i formidlingen av generell kompetanse, blant annet muntlig og skriftlig formidlingsevne. Mens 8 av 10 kandidater oppgir at utdanningen i stor eller svært stor grad har gitt dem teoretisk og metodisk kunnskap, analytiske evner og evne til å arbeide selvstendig, har 3 av 10 kandidater anbefalt at UiO styrker studentenes ferdigheter til henholdsvis muntlig kommunikasjon, bruk av digitale verktøy og evne til å tenke innovativt; og til undervisning i å kommunisere sine ferdigheter til arbeidsgiver.

Figur 29: UiOs kandidatundersøkelse 2023: Svar på spørsmål om tilfredshet med utdanningen avlagt ved UiO

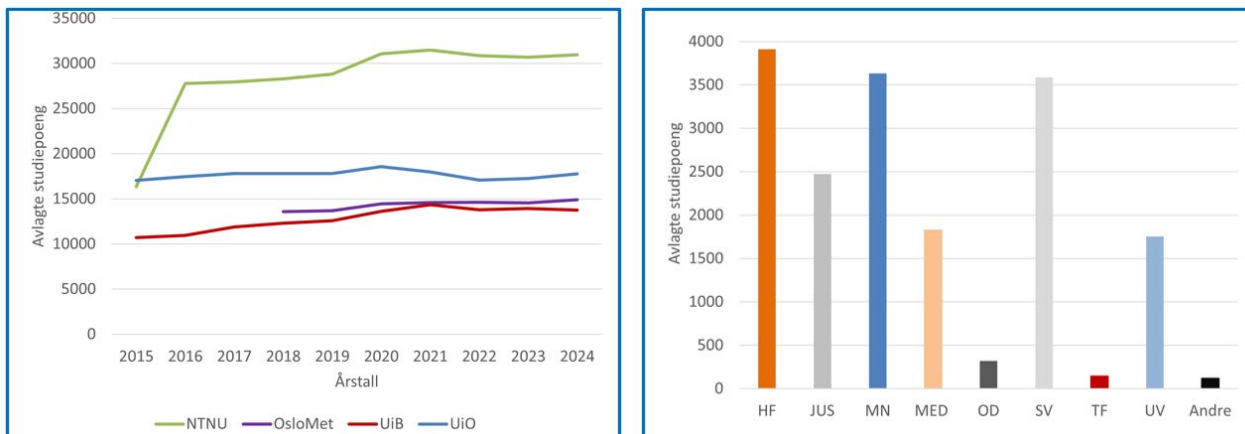

NIFUs kandidatundersøkelse gjennomføres annethvert år, sist i 2023. Resultatene blir sjelden presentert for institusjonene, og tar utgangspunkt i faktorer som fagområde, kjønn, alder mm. I de sjeldne tilfellene der det gjøres institusjonsvise sammenligninger, plasseres UiO alltid i toppsjiktet. Hovedfunnene fra 2023 viste blant annet at arbeidsledigheten blant nyutdannede er lavere enn gjennomsnittet for perioden 2011-2023. Profesjonsutdannede hadde størst sannsynlighet for en vellykket overgang fra utdanning til arbeid i 2023. Masterkandidater med lærerutdanning og utdanninger i helse- og sosialfag opplevde i liten grad arbeidsledighet eller andre former for mistilpasning i arbeidsmarkedet. Det samme gjaldt jurister. Mastere i realfag, samfunnsfag, og humanistiske og estetiske fag hadde større utfordringer med finne arbeid i tråd med sine utdanningskvalifikasjoner. Disse mønstrene er på linje med tidligere års undersøkelser.

UiOs samlede studiepoeng- og kandidatproduksjon

Som beskrevet i det innledende kapittelet om utdanningsøkonomi, legger det nasjonale finansieringssystemet og UiOs interne fordelingsmodell stor vekt på studiepoengproduksjon. Dersom studiepoengproduksjonen øker fra et år til et annet, får UiO en økning i bevilgingen fra KD to år senere. Tilsvarende får UiO en negativ uttelling hvis studiepoengproduksjonen går ned. Den totale produksjonen av internfinansierte 60-studiepoengsenheter har derfor stor betydning for UiOs utdanningsøkonomi. Det framgår av figuren under hvordan det samlede antallet avlagte 60-poengsenheter har utviklet seg de siste ti årene, samt hvordan produksjonen fordeler seg på fakultetene:

Figur 30: Total studiepoengproduksjon og utvikling 2015-2024 sammenlignet med andre læresteder og fordelt på fakulteter i 2024 - internfinansierte 60-poengsenheter, hentet fra DBH

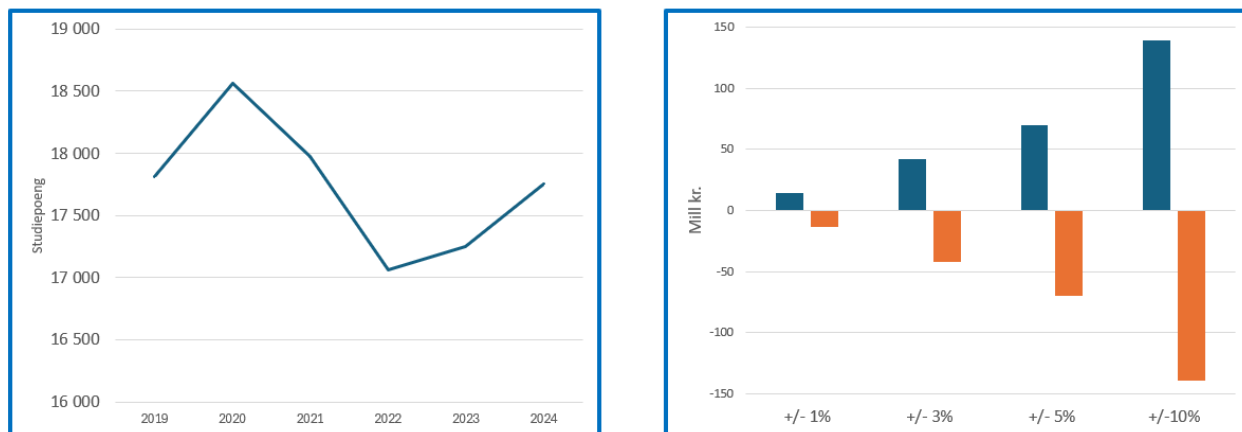
Historisk har det vært stor variasjon i den samlede studiepoengproduksjonen ved UiO. Fra 2015 økte imidlertid produksjonen hvert år fram til rekordåret 2020. Fra 2020 til 2022 sank produksjonen til under nivået i 2015, før den fra 2022 igjen har økt. Det vil si at den samlede produksjonen og studiepoengproduksjonen per student, som er omtalt tidligere i analysen, har hatt noenlunde samme utvikling i perioden.

Ser vi på den samlede studiepoengproduksjonen ved fakultetene, er det ikke overraskende at fakultetene med flest studenter, HF og MN, produserer flest studiepoeng. Men produksjonen ved SV er nesten på same nivå som MN, selv om SV har færre studenter. Lavest produksjon finner vi ved OD, TF og andre enheter (det vil si sentrene underlagt universitetsstyret).

Både NTNU, OsloMet og UiB har hatt vekst i studiepoengproduksjonen i tidsrommet fram til pandemien, men til forskjell fra UiO økte produksjonen ved de tre andre institusjonene også fra 2020 til 2021. Deretter har NTNU hatt samme utvikling som UiO – en nedgang før produksjonen igjen har steget. Ved OsloMet har stigningen stort sett fortsatt etter pandemien, mens UiBs produksjon har vært noe varierende.

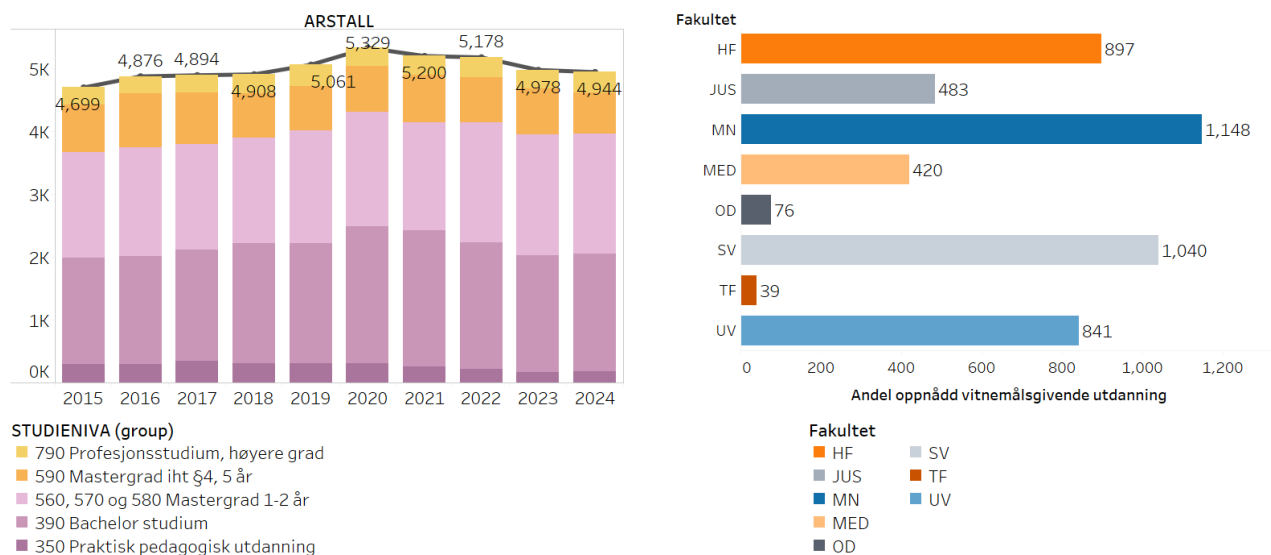
UiOs totale studiepoengproduksjon har variert mer enn vanlig de siste fem årene, noe som kommer bedre til syne i oversikten til venstre i figur 31. Endringene har direkte økonomiske konsekvenser for UiO. Oversikten til høyre i figur 31 viser hvilke utslag endringer i studiepoengproduksjonen får i bevilgningen fra KD. Oversikten viser stort potensial for økte inntekter ved å øke studiepoengproduksjonen, og tilsvarende potensial for tap dersom produksjonen synker. En økning i produksjonen på ett prosent utgjør om lag 13 millioner, mens en økning på fem prosent utgjør i overkant av 50 millioner. UiO vil med andre ord tjene mye på at studiepoengproduksjonen kommer tilbake til 2020-nivået.

Figur 31: Total studiepoengproduksjon utvikling 2019-2024 (fra DBH) og estimert endring i UiO-bevilgning som følge av framtidig endring i avlagte studiepoeng

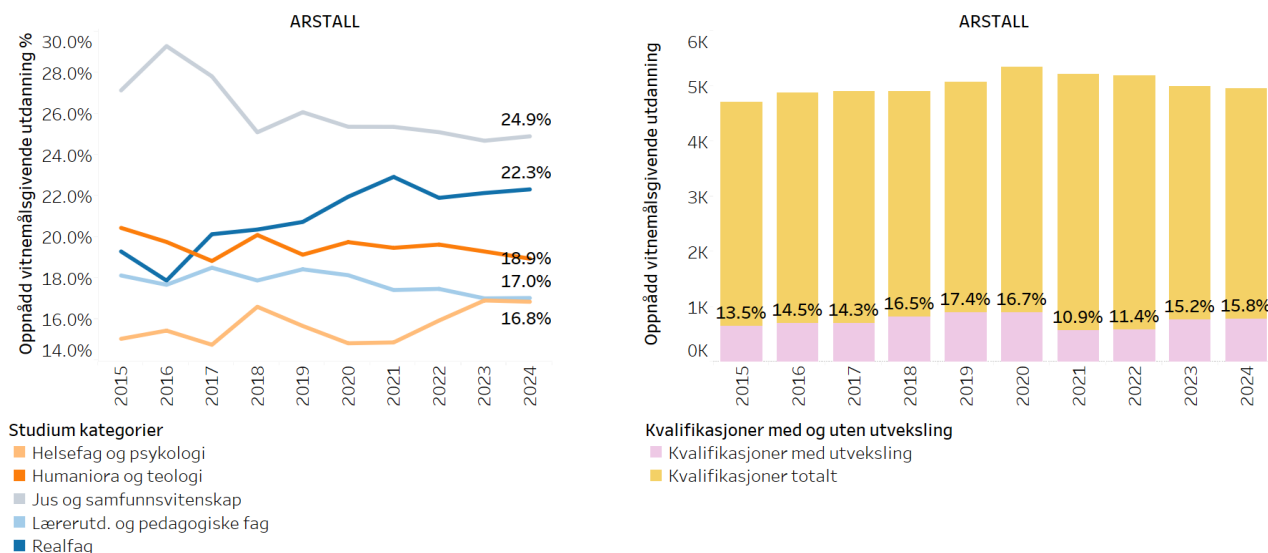
Kandidatproduksjonen var tidligere en resultatindikator i KDs finansieringssystem og i UiOs interne fordelingsmodell, men er nå erstattet i KDs finansieringssystem og fjernet fra UiOs fordelingsmodell. Kandidatproduksjonen gir derfor ikke lenger direkte økonomisk uttelling, men gir likevel et godt inntrykk av i hvor stor grad studentene som tas opp til et studieprogram klarer å bli ferdige. Figur 25 viser utviklingen i antall fullførte gradsgivende utdanninger, det vil si utdanningene som avsluttet med en formell grad samt praktisk-pedagogisk utdanning (PPU):

Figur 32: Kandidatproduksjon (gradsgivende utdanning og PPU) – fordelt på studienivå og prosentfordeling på fakulteter

Oversikten til venstre i figur 32 viser at det fram til 2020 var en positiv utvikling i kandidatproduksjonen, mens det fra 2020 har vært nedgang. Det er nødvendig å se nærmere på tallene og bryte dem ned på fakulteter og studieprogrammer for å finne mulige forklaringer på hva nedgangen skyldes. Figuren til høyre viser et øyeblikksbilde av kandidatfordelingen i 2024, og vi ser at det er flest kandidater ved MN og SV.

Figur 33: Kandidatproduksjon (gradsgivende utdanning og PPU) – fordelt på studium og andel kandidater med utvekslingsopphold

Oversikten til venstre i figur 33 viser utviklingen i kandidatproduksjonen fordelt på studiumkategoriene som er brukt tidligere i analysen. UiO uteksaminerer størst andel kandidater i jus og samfunnsvitenskap, etterfulgt av realfag. Oversikten til høyre i figur 26 viser hvor stor andel av kandidatene som har et utvekslingsopphold i graden sin, det vil si at de er registrert med et utvekslingsopphold ved en utenlandsk institusjon. Det er rimelig at denne andelen gikk noe ned i forbindelse med pandemien, men det er gledelig at andelen har gått sakte oppover de siste tre årene.

Konklusjon

Vi har nå sett en beskrivelse av sentrale kjennetegn og utviklingstrekk ved UiOs utdanningsportefølje. Indikatorsettet med kvantitative og kvalitative indikatorer har vært brukt i flere runder de siste årene, og med de vilkårene og begrensningene vi har diskutert tidligere i dette notatet, opplever vi at indikatorsettet har fått gehør i organisasjonen. Indikatorsettet utgjør til sammen et interessant diskusjonsgrunnlag både for denne analysen og for det videre utviklingsarbeidet med utdanningsporteføljen.

Tallmaterialet viser at MN og HF har flest studieprogram, flest emner og flest registrerte studenter. UiO har flest studenter på bachelornivå, men flest studieprogram på masternivå. Svært mange emner er i aktiv bruk, men om lag 30 % av emnene har ti eller færre undervisningsmeldte studenter. UiO har god søkning totalt, men med store variasjoner mellom studietilbudene. Oppfyltingsgraden er god for grunnutdanningene, men ikke for masternivået. Studenttallet har gått ned siden 2007, delvis på grunn av valg UiO har gjort selv, men er på vei opp igjen. De siste tjue årene har den høyeste andelen studenter vært innen Humaniora og teologi

UNIVERSITETET I OSLO

og Jus og samfunnsfag, men andelen studenter innen Realfag og Helsefag og psykologi har økt i perioden, delvis på grunn av nye studieplasser fra KD. Antall studiepoeng per student og andel gjennomføring på normert tid har økt de siste ti årene, men UiO ligger relativt lavt i sektoren. Om lag 16% av kandidatene har hatt et utvekslingsopphold i studietiden sin, men det er fremdeles slik at UiO tar imot langt flere innreisende utvekslingsstudenter enn vi sender ut selv.

UiO har gode resultater på de kvalitative vurderingskriteriene vi har brukt i analysen. Alle fakulteter har fremragende forskningsmiljøer, og UiOs utdanninger kan vise til gode resultater på både egne og eksterne evalueringer. UiOs utdanningsportefølje er resultatet av en rekke valg og prioriteringer som er gjort gjennom svært mange år, også på bakgrunn av UiOs og fagmiljøenes strategiske og komparative fortrinn. Videreutvikling av utdanningsvirksomheten går hånd i hånd med ivaretagelse av fagmiljøene og UiOs ansatte. UiO skal svare på våre egne ambisjoner og myndighetenes målsetninger, men universitetet har også en svært viktig kunnskapsberedskap for det norske samfunnet.

UIO svarer godt på samfunnsoppdraget som er gitt et breddeuniversitet som UIO. Samtidig er det noen utfordringer knyttet til bærekraften i utdanningsporteføljen. Det er behov for at UiO i enda større grad ser utdanningsporteføljen og den økonomiske situasjonen i tett sammenheng, og at vi har åpne og konstruktive diskusjoner om aktivitetsnivå og dimensjonering. Bevilgningsutviklingen tilsier at det er viktig å jobbe for å øke studiepoengproduksjonen. Gjennomganger av utdanningsporteføljen, både studieprogram og emner, innebærer faglig baserte prioriteringer som kan ha økonomiske konsekvenser. Disse diskusjonene foregår først og fremst på fakultetene og i fagmiljøene, men også universitetsstyret og universitetsledelsen deltar.

Framover skal vi jobbe fram en ny utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet, hvor departementet har uttrykt at utdanningskapasitet blir et viktig tema. Vi kommer også til å bruke dette kunnskapsgrunnlaget i årsrapporten til Kunnskapsdepartementet. Det aller viktigste oppfølgingen blir imidlertid å ta med seg denne analysen tilbake til fakultetene både i utdanningskomiteen og andre relevante fora for å «pakke ut igjen» dette aggregerte bildet og diskutere hva som bør følges opp i utdanningsvirksomheten som helhet og i enkeltutdanninger.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Audun Digerud
studiedirektør